

**Informacja z zakresu
profilu ryzyka i poziomu kapitału**

Banku Spółdzielczego w Łasinie

według stanu na 31.12.2019 roku

I. Podmioty objęte informacją

Niniejsza informacja z zakresu profilu ryzyka i poziomu kapitału dotyczy

Banku Spółdzielczego w Łasinie

Bank jest Uczestnikiem Systemu Ochrony SGB, którego głównym celem jest zapewnianie płynności i wypłacalności.

Z uczestnictwa w Systemie wynikają korzyści – między innymi dostęp do środków pomocowych w sytuacjach zagrożenia płynności lub wypłacalności, oraz obowiązki, do których należy m.in. stosowanie systemu limitów ustalonych w Systemie oraz poddawanie się działaniom prewencyjnym podejmowanym przez jednostkę zarządzającą Systemem.

II. Cele i strategie zarządzania rodzajami ryzyka uznanymi przez Bank za istotne

1. Cele dla istotnych rodzajów ryzyka oraz sposób ich realizacji

Ryzyko kredytowe:

1. Cele strategiczne w zakresie ryzyka kredytowego obejmują:
 - 1) wdrożenie systemu zarządzania ryzykiem kredytowym zapewniającego stabilny rozwój optymalnego jakościowo portfela kredytowego;
 - 2) utrzymywanie jakości portfela kredytowego Banku, wyrażonej udziałem kredytów zagrożonych w kredytach ogółem na poziomie nie wyższym od **3%**.
 - 3) utrzymywanie pokrycia rezerwami celowymi i odpisami na odsetki należności zagrożonych od podmiotów sektora niefinansowego i instytucji rządowych lub samorządowych na poziomie co najmniej **33 %**;
 - 4) ograniczanie ryzyka utraty wartości aktywów, wynikającego z pozostałych (poza kredytami) aktywów Banku.
2. Bank realizuje cele strategiczne poprzez:
 - 1) stosowanie odpowiednich standardów zawartych w regulacjach kredytowych, w szczególności dotyczących oceny zdolności kredytowej klientów Banku oraz prowadzenia monitoringu kredytów;
 - 2) ustanawianie skutecznych i adekwatnych do ponoszonego ryzyka zabezpieczeń spłaty kredytów, w szczególności: weryfikacja ich wartości i płynności, zarówno podczas oceny wniosku kredytowego, jak i w ramach prowadzonego monitoringu, ograniczanie ryzyka prawnego w procesie ustanawiania zabezpieczeń;
 - 3) inwestowanie nadwyżek zgromadzonych środków na lokatach w Banku Zrzeszającym lub za pośrednictwem Banku Zrzeszającego w innych instrumentach finansowych w ramach limitów ustanowionych przez System Ochrony SGB; Bank zakłada, że maksymalna kwota instrumentów finansowych, innych niż wyemitowane przez Skarb Państwa lub NBP nie może przekroczyć **1%** sumy bilansowej Banku.
 - 4) utrzymywanie w bilansie Banku tylko portfeli aktywów o charakterze bankowym;
 - 5) utrzymywanie aktywów obciążonych najwyższym ryzykiem kredytowym, tj. portfela kredytów podmiotów niefinansowych na poziomie **max 65%** ich udziału w sumie bilansowej powiększonej o zobowiązania pozabilansowe udzielone dotyczące finansowania;
 - 6) dostarczanie Zarządowi Banku informacji o poziomie ryzyka kredytowego umożliwiających podejmowanie ostrożnościowych, zasadnych decyzji dotyczących działalności kredytowej Banku.

Ryzyko koncentracji:

1. Cele strategiczne w zakresie ryzyka koncentracji obejmują:
 - 1) utrzymywanie umiarkowanie zdywersyfikowanego portfela kredytowego w zakresie uwarunkowanym terenem działania Banku;
 - 2) bezwzględne przestrzeganie limitów dużych ekspozycji określonych w CRR;
2. Bank realizuje cele strategiczne poprzez:
 - 1) angażowanie się Banku w branże, w których obsłudze Bank posiada wieloletnie doświadczenie oraz ustalanie limitów koncentracji w pojedyncze branże;
 - 2) ograniczenie łącznej kwoty dużych ekspozycji do poziomu **250%** uznanego kapitału;
 - 3) ograniczanie ryzyka koncentracji w ten sam rodzaj zabezpieczenia w postaci hipoteki poprzez opracowanie i stosowanie odpowiednich standardów postępowania dotyczących zarządzania ryzykiem ekspozycji kredytowych zabezpieczonych hipotecznie.

Ryzyko ekspozycji kredytowych zabezpieczonych hipotecznie:

1. Cele strategiczne w zakresie ryzyka związanego z udzielaniem kredytów zabezpieczonych hipotecznie obejmują:
 - 1) wdrożenie, weryfikacja i aktualizacja zasad zarządzania ryzykiem w obszarze związanym z ekspozycjami zabezpieczonymi hipotecznie, które będą uwzględniały w sposób adekwatny do skali prowadzonej działalności zapisy dobrych praktyk w zakresie zarządzania ekspozycjami kredytowymi zabezpieczonymi hipotecznie;
 - 2) prowadzenie działalności w zakresie związanym z udzielaniem kredytów zabezpieczonych hipotecznie mającej na celu utrzymanie zaangażowania na nieistotnym poziomie;
 - 3) utrzymywanie udziału portfela kredytów zagrożonych zabezpieczonych hipotecznie na poziomie **nie wyższym od 5%** całego portfela kredytów zabezpieczonych hipotecznie;
 - 4) zaangażowanie się w ekspozycje kredytowe zabezpieczone hipotecznie **maksymalnie do 65%** ich udziału w portfelu kredytowym.
2. Bank realizuje cele strategiczne poprzez:
 - 1) udzielanie kredytów zabezpieczonych hipotecznie, tym klientom detalicznym w przypadku których poziom relacji wydatków związanych z obsługą zobowiązań kredytowych i innych niż kredytowe zobowiązań finansowych do dochodów tych klientów (wskaźnik DtI^1) nie przekracza poziomów określonych w celach strategicznych ryzyka DEK.
 - 2) stosowanie limitów LtV, na maksymalnym poziomie:
 - a) **80%** - przypadku ekspozycji kredytowych zabezpieczonych na nieruchomościach mieszkalnych,
 - b) **90%** - przypadku ekspozycji kredytowych zabezpieczonych na nieruchomościach mieszkalnych, gdy część ekspozycji przekraczająca 80% LtV jest odpowiednio ubezpieczona lub kredytobiorca przedstawił dodatkowe zabezpieczenie w formie blokady środków na rachunku bankowym lub poprzez zastaw na denominowanych w złotych dłużnych papierach wartościowych Skarbu Państwa lub NBP,
 - c) **75%** - w przypadku ekspozycji kredytowej zabezpieczonej na nieruchomości komercyjnej;

- d) **80%** - w przypadku ekspozycji kredytowej zabezpieczonej na nieruchomości komercyjnej, gdy część ekspozycji przekraczająca 75% LtV jest odpowiednio ubezpieczona lub kredytobiorca przedstawił dodatkowe zabezpieczenie w formie blokady środków na rachunku bankowym lub poprzez zastaw na denominowanych w złotych dłużnych papierach wartościowych Skarbu Państwa lub NBP.
- e) wskaźniki wymienione w lit. a-d ulegają obniżeniu o **5 pp.** jeżeli długość okresu zaangażowania Banku w finansowanie ekspozycji kredytowej przekracza 25 lat.
- 3) kierowanie oferty kredytów hipotecznych głównie do klientów detalicznych i rolników, preferowanie zabezpieczeń hipotecznych w postaci nieruchomości mieszkalnych i gruntów rolnych, stosowanie maksymalnego okresu kredytowania **30 lat**;
- 4) stosowanie ostrożnego podejścia do wycen nieruchomości, m.in. poprzez:
 - a) dokonywanie weryfikacji wycen przez pracowników posiadających odpowiednie przeszkolenie;
 - b) zlecanie ponownych wycen, jeżeli w ocenie Banku wartość nieruchomości obniżyła się o **20%** i jeżeli zabezpieczenia ekspozycji Banku na tej nieruchomości pomniejszają podstawę naliczania rezerw celowych i odpisów aktualizujących dotyczących odsetek.

Ryzyko detalicznych ekspozycji kredytowych:

1. Cele strategiczne w zakresie ryzyka detalicznych ekspozycji kredytowych obejmują:
 - 1) wdrożenie, weryfikacja i aktualizacja zasad zarządzania ryzykiem w obszarze związanym z detalicznymi ekspozycjami kredytowymi, które będą uwzględniały w sposób adekwatny do skali prowadzonej działalności zapisy dobrych praktyk w zakresie zarządzania detalicznymi ekspozycjami kredytowymi;
 - 2) prowadzenie działalności w zakresie związanym z udzielaniem detalicznych ekspozycji kredytowych mającej na celu utrzymanie zaangażowania na nieistotnym poziomie;
 - 3) utrzymywanie udziału portfela detalicznych ekspozycji zagrożonych na poziomie nie wyższym od **10%** całego portfela detalicznych ekspozycji kredytowych;
 - 4) zaangażowanie się w detaliczne ekspozycje kredytowe maksymalnie do **15%** ich udziału w portfelu kredytowym.
2. Bank realizuje cele strategiczne poprzez:
 - 1) przyjęcie maksymalnego okresu kredytowania dla detalicznych ekspozycji kredytowych na **30 lat**;
 - 2) udzielanie kredytów detalicznych tym klientom w przypadku których poziom relacji wydatków związanych z obsługą zobowiązań kredytowych i innych niż kredytowe zobowiązań finansowych do dochodów tych klientów (wskaźnik DtI) nie przekracza:
 - a) **50%** - w przypadku, gdy dochód klienta detalicznego nie przekracza jednego przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia w sektorze przedsiębiorstw,
 - b) **65%** - w przypadku, gdy dochód klienta detalicznego przekracza poziom jednego przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia w sektorze przedsiębiorstw,
 - c) wskaźniki wymienione w ppkt a i b mogą ulec:
 - podwyższeniu maksymalnie o **5 p.p.** jeżeli długość okresu zaangażowania Banku w finansowaniu ekspozycji kredytowej nie przekracza 2 lat lub miejscem zamieszkania klienta jest gmina wiejska.

Ryzyko operacyjne

1. Cele strategiczne w zakresie ryzyka operacyjnego obejmują:
 - 1) optymalizację efektywności gospodarowania poprzez zapobieganie i minimalizowanie strat operacyjnych oraz wyeliminowanie przyczyn ich powstawania;

- 2) racjonalizację kosztów;
 - 3) zwiększenie szybkości oraz adekwatności reakcji Banku na zdarzenia od niego niezależne;
 - 4) automatyzację procesów realizowanych w Banku, pozwalającą w sposób bezpieczny zredukować ryzyko wynikające z błędów ludzkich;
 - 5) wdrożenie efektywnej struktury zarządzania ryzykiem operacyjnym, w tym określenie ról i odpowiedzialności w zakresie zarządzania ryzykiem operacyjnym.
2. Bank realizuje cele strategiczne poprzez opracowanie i wdrożenie:
- 1) systemu zarządzania ryzykiem operacyjnym, adekwatnego do profilu ryzyka Banku;
 - 2) systemu zarządzania zasobami ludzkimi, który pozwala na stworzenie kultury organizacyjnej wspierającej efektywne zarządzanie ryzykiem operacyjnym;
 - 3) skutecznego systemu kontroli wewnętrznej pozwalającego na monitorowanie i korygowanie wykrytych nieprawidłowości (w szczególności w obszarach najbardziej narażonych na ryzyko);
 - 4) odpowiednich warunków technicznych (w tym technologicznych) wspierających w sposób bezpieczny działalność Banku i przetwarzane przez niego informacje;
 - 5) procedur opisujących istniejące w Banku procesy, które regularnie są dostosowywane do zmieniających warunków otoczenia wewnętrznego i zewnętrznego;
 - 6) planów awaryjnych i planów zachowania ciągłości działania Banku.
3. Bank, w celu określenia tolerancji/apetytu na ryzyko operacyjne, wyznaczył niżej wskazane KRI i określił dla nich stosowne limity:
- 1) odejście pracowników na własną prośbę w skali kwartału (stosunek odejść na własną prośbę w ogólnej liczbie pracowników odchodzących i zwalnianych);
 - 2) otwarte sprawy, w których Bank jest stroną pozwaną (liczba w kwartale);
 - 3) dostępność systemu bankowego i bankowości elektronicznej (max czas awarii);
 - 4) dostępność bankomatów (max czas awarii);
 - 5) błędy realizacji przelewów Klientów – (suma błędnie wprowadzonych przelewów przez wszystkich pracowników);
 - 6) zagrożenia ze strony złośliwego oprogramowania (dotyczy wszelkich aplikacji, programów, skryptów mających szkodliwe, przestępcze lub szkodliwe działanie, np. wartość liczbowa w miesiącu, ilość zidentyfikowanych przez oprogramowanie antywirusowe zainfekowanych plików);
 - 7) transakcje podejrzane i/lub wątpliwe (liczba);
 - 8) liczba złożonych przez Klientów Banku skarg i reklamacji;
 - 9) liczba nadwyżek (ilość, kwota),
 - 10) liczba niedoborów (ilość, kwota);
 - 11) przerwy w dopływie energii elektrycznej (ilość, czas).
4. Bank, w celu skutecznego monitorowania poziomu ryzyka, ustalił wartości progowe sum strat w danym horyzoncie czasowym dla określonego poniżej rodzaju zdarzeń operacyjnych, stanowiące dodatkowe wskaźniki KRI i tym samym również apetyt/tolerancję na ryzyko:
- 1) oszustwa wewnętrzne,
 - 2) oszustwa zewnętrzne.

Ryzyko płynności

1. Cele strategiczne w zakresie ryzyka płynności obejmują:

- 1) zapewnienie finansowania aktywów i terminowego wykonywania zobowiązań w toku normalnej działalności Banku lub w innych warunkach, które można przewidzieć, bez konieczności poniesienia straty;
 - 2) zapobieganie powstania sytuacji kryzysowej, zwłaszcza z powodu czynników wewnątrzbankowych oraz posiadanie aktualnego i skutecznego planu awaryjnego na wypadek wystąpienia takiej sytuacji;
2. Bank realizuje cele strategiczne poprzez:
- 1) utrzymywanie przez Bank nadwyżki aktywów nieobciążonych na minimalnym poziomie stanowiącym zabezpieczenie na wypadek zrealizowania się scenariuszy warunków skrajnych płynności w „horyzoncie przeżycia” wynoszącym 30 dni (tolerancja ryzyka płynności);
 - 2) realizowanie strategii finansowania;
 - 3) pozyskiwanie depozytów o możliwie długich terminach wymagalności, tak aby Bank mógł otwierać po stronie aktywnej pozycje o dłuższym horyzoncie czasowym;
 - 4) utrzymywanie na bezpiecznym poziomie nadzorczych miar płynności, przy jednoczesnym minimalizowaniu kosztów z tym związanych;
 - 5) utrzymywanie wymogu pokrycia płynności (wskaźnika LCR) oraz stabilnego finansowania (wskaźnika NSFR) przynajmniej na poziomie określonym w Planie Naprawy jako poziom ostrzegawczy;
 - 6) finansowanie na bezpiecznym poziomie kredytów powiększonych o majątek trwały przez depozyty powiększone o fundusze własne z zachowaniem limitu przyjętego w Systemie Ochrony;
 - 7) utrzymywanie płynnościowej struktury bilansu na poziomie zapewniającym występowanie nadwyżki skumulowanych aktywów nad skumulowanymi pasywami w okresie do 1 roku oraz nadwyżki skumulowanych pasywów nad skumulowanymi aktywami w okresie powyżej 1 roku;
 - 8) zapewnienie globalnej wypłacalności Banku, oznaczającej posiadanie skumulowanej luki płynności (bez uwzględnienia zobowiązań pozabilansowych udzielonych i otrzymanych oraz funduszy własnych w pasywach) na poziomie nieujemnym;
 - 9) dywersyfikacja źródeł finansowania poprzez ograniczanie udziału środków dużych deponentów;
 - 10) dążenie do podnoszenia stabilności źródeł finansowania głównie poprzez pozyskiwanie środków od gospodarstw domowych po akceptowalnej cenie oraz poprzez wydłużanie terminów wymagalności;
 - 11) identyfikacja wszelkich zagrożeń związanych z ryzykiem utraty płynności w zależności od stwierdzonego charakteru zagrożenia postępowanie według procedur awaryjnych określonych w obowiązujących w Banku zasadach zarządzania ryzykiem płynności.
3. Bank przyjmuje następującą strategię finansowania:
- 1) głównym źródłem finansowania działalności Banku są depozyty podmiotów niefinansowych oraz instytucji samorządowych, ich łączna kwota powinna stanowić co najmniej **80%** pasywów ogółem;
 - 2) Bank posiada i aktualizuje w okresach rocznych plan pozyskiwania i utrzymywania depozytów;
 - 3) Bank dostosowuje skalę działania do możliwości zapewnienia stabilnego finansowania;
 - 4) Bank zakłada możliwość pozyskiwania dodatkowym źródłem środków z Banku Zrzeszającego na zasadach i w zakresie możliwości Banku Zrzeszającego;
 - 5) w sytuacji awaryjnej, dodatkowym źródłem finansowania mogą być środki uzyskane w ramach Minimum Depozytowego lub Funduszu Pomocowego na zasadach określonych

w Umowie Systemu Ochrony SGB, a także pozyskanie kredytu refinansowego w Narodowym Banku Polskim.

Ryzyko stopy procentowej w portfelu bankowym

1. Cele strategiczne w zakresie ryzyka stopy procentowej obejmują:
 - 1) optymalizację wyniku odsetkowego w warunkach zmienności rynkowych stóp procentowych;
 - 2) ograniczanie negatywnego wpływu zmian stóp procentowych poprzez odpowiednie kształtowanie struktury aktywów i pasywów wrażliwych na zmiany stóp procentowych;
 - 3) utrzymywanie poziomu ryzyka w ramach ustanowionych limitów opisanych w wewnętrznej procedurze dotyczącej zasad zarządzania ryzykiem stopy procentowej, lecz nie więcej niż **17%** annualizowanego wyniku odsetkowego dla ryzyka przeszacowania oraz **5%** annualizowanego wyniku odsetkowego dla ryzyka bazowego.
2. Bank realizuje cele strategiczne poprzez:
 - 1) ograniczenie ryzyka stopy procentowej tylko do portfela bankowego i tylko do pozycji wynikających z produktów bilansowych;
 - 2) ograniczenie kwoty pozycji wrażliwych na zmiany stóp procentowych z terminami przeszacowania powyżej 1 roku do maksymalnie **10%** sumy bilansowej;
 - 3) zmniejszanie ryzyka bazowego poprzez:
 - a) stosowanie dla produktów klientów stóp bazowych w postaci stawek własnych Banku (w zakresie przewidzianym w przepisach prawa),
 - b) oferowanie klientom produktów depozytowych, których oprocentowanie uzależnione byłoby od stawek rynkowych (stóp rynku międzybankowego);
 - 4) dążenie do wypracowywania jak największych przychodów pozaodsetkowych.

Ryzyko walutowe

1. Cele strategiczne w zakresie działalności walutowej obejmują:
 - 1) obsługę klientów Banku w zakresie posiadanych uprawnień walutowych;
 - 2) zapewnienie klientom Banku kompleksowej obsługi w zakresie prowadzenia rachunków walutowych bieżących i terminowych, obsługi kasowej, realizacji przelewów otrzymywanych i wysyłanych za granicę oraz wykonywania innych czynności obrotu dewizowego za pośrednictwem Banku Zrzeszającego;
 - 3) minimalizowanie ryzyka walutowego.
2. Bank realizuje cele strategiczne poprzez:
 - 1) dążenie do utrzymania domkniętych indywidualnych pozycji walutowych, tak, aby pozycja walutowa całkowita nie przekroczyła 2% funduszy własnych Banku;
 - 2) prowadzenie transakcji wymiany walut z Bankiem Zrzeszającym polegających na zagospodarowywaniu nadwyżek środków walutowych oraz domykaniu otwartych pozycji walutowych Banku; transakcje walutowe nie mają charakteru spekulacyjnego;
 - 3) utrzymywanie poziomu aktywów płynnych w walutach obcych, które zaspokoją wypływy netto w danej walucie obcej;
 - 4) podnoszenie kwalifikacji kadry oraz ścisłą współpracę w tym zakresie z Bankiem Zrzeszającym;
 - 5) niedokonywanie transakcji w walutach niewymienialnych.

Ryzyko kapitałowe

Bank zobowiązany jest do utrzymywania:

- 1) kapitału założycielskiego w wysokości nie niższej niż równowartość 1.000.000 euro, przeliczonej według kursu średniego ogłaszanego przez Narodowy Bank Polski, obowiązującego w dniu sprawozdawczym;
- 2) sumy funduszy własnych na poziomie nie niższym niż wyższa z następujących wartości:
 - a) kapitał regulacyjny,
 - b) kapitał wewnętrzny;
- 3) współczynników kapitałowych na poziomie co najmniej minimum regulacyjnego:
 - a) współczynnik kapitału podstawowego Tier I – **4,5%**,
 - b) współczynnik kapitału Tier I – **6%**,
 - c) łączny współczynnik kapitałowy – **8%**.

Długoterminowe cele kapitałowe Banku:

- 1) dążenie do zapewnienia odpowiedniej struktury oraz systematycznego wzrostu funduszy własnych, adekwatnych do skali i rodzaju prowadzonej działalności;
- 2) ograniczenie wyznaczania łącznej kwoty ekspozycji na ryzyko do rodzajów ryzyka przewidzianych przez przepisy prawa przy założeniu braku prowadzenia działalności handlowej;
- 3) posiadanie minimalnej wielkości łącznego współczynnika kapitałowego na poziomie 14,50%;
- 4) posiadanie minimalnej wielkości współczynnika kapitału Tier I na poziomie 11,50%;
- 5) posiadanie minimalnej wielkości współczynnika kapitału podstawowego Tier I na poziomie 10%;
- 6) obciążenie kapitałem wewnętrznym funduszy własnych na maksymalnym poziomie **80%**; tym samym posiadanie wewnętrznego współczynnika kapitałowego na minimalnym poziomie **10%**;
- 7) dążenie do takiej struktury funduszy Tier I, aby kapitał rezerwowy stanowił **90%** kapitału Tier I;
- 8) dywersyfikacja funduszu udziałowego poprzez ograniczenie pakietu udziałów jednego członka do **5%** funduszu udziałowego; zwiększenie pakietu udziałów powyżej 5% funduszu udziałowego wymaga zgody Spółdzielni;
- 9) przekazywanie na fundusze własne minimum **90%** nadwyżki bilansowej;
- 10) posiadanie zaangażowania w kapitał zakładowy (akcyjny) Banku Zrzeszającego na poziomie minimum **0,5%** sumy bilansowej Banku;
- 11) ograniczenie jednostkowego zaangażowania kapitałowego w instytucjach finansowych, bankach krajowych, zakładach ubezpieczeń i zakładach reasekuracji w taki sposób, aby umniejszenie funduszy własnych Banku z tego tytułu nie stanowiło zagrożenia dla określonych celów;
- 12) nie angażowanie się kapitałowe w podmioty będące Uczestnikami Systemu Ochrony, za wyjątkiem Banku Zrzeszającego;
- 13) utrzymywanie funduszy własnych i zobowiązań podlegających umorzeniu lub konwersji w wysokości równej co najmniej poziomowi MREL.

Ryzyko braku zgodności

Cele strategiczne w zakresie ryzyka braku zgodności obejmują:

- a) zapewnienie działania Banku zgodnego z przepisami prawa, regulacjami wewnętrznymi oraz standardami rynkowymi;
- b) zapewnienie zgodności regulacji wewnętrznych Banku z przepisami zewnętrznymi;
- c) dążenie i dbałość o:
 - wizerunek zewnętrzny Banku rozumianego jako instytucja zaufania publicznego,
 - pozytywny odbiór Banku przez klientów,

- przejrzystość działań Banku wobec klientów,
- stworzenie kadry pracowniczej identyfikującej się z Bankiem, dobrze zorganizowanej wewnętrznie dla realizacji wspólnych celów wytyczonych przez Bank.

Bank realizuje cele strategiczne poprzez:

- a) identyfikację, ocenę, kontrolę, monitorowanie i raportowanie w zakresie ryzyka braku zgodności;
- b) projektowanie i wprowadzenie bazujących na ocenie ryzyka braku zgodności mechanizmów kontroli ryzyka braku zgodności;
- c) sprawne i skuteczne podejmowanie działań naprawczych w sytuacji zidentyfikowania braku zgodności;
- d) systematyczne podnoszenie kompetencji komórki ds. zgodności.

2. Organizacja procesu zarządzania ryzykiem

1. Funkcjonujący w Banku system zarządzania ryzykiem i system kontroli wewnętrznej jest zorganizowany na trzech niezależnych poziomach:
 - 1) na pierwszy poziom składa się zarządzanie ryzykiem w działalności operacyjnej Banku;
 - 2) na drugi poziom składa się:
 - a) zarządzanie ryzykiem przez pracowników na specjalnie powoływanych do tego stanowiskach lub w komórkach organizacyjnych (zwane dalej „zarządzaniem ryzykiem na drugim poziomie”;
 - b) działalność komórki do spraw zgodności i kontroli wewnętrznej;
 - 3) na trzeci poziom składa się działalność komórki audytu wewnętrznego, przy czym w związku z uczestnictwem Banku w Systemie Ochrony, tę działalność wykonuje Spółdzielnia.
2. Zarządzanie ryzykiem na drugim poziomie, w zakresie, o którym mowa w pkt 1 ppkt 2) jest niezależne od zarządzania ryzykiem na pierwszym poziomie.
3. Zgodnie z obowiązującą w Banku strukturą organizacyjną, w ramach poziomu wymienionego w pkt 1:
 - 1) ppkt 1) funkcjonują następujące komórki organizacyjne i stanowiska:
 - a) Oddziały Banku,
 - b) stanowiska ds. analiz kredytowych,
 - c) pracownik zarządzający wolnymi środkami,
 - d) dział organizacji i samorządu.
 - 2) ppkt 2) lit. a) funkcjonuje komórka ds. restrukturyzacji, windykacji, monitoringu indywidualnego ryzyka kredytowego i analizy ryzyk.
 - 3) ppkt 2) lit. b) funkcjonuje komórka ds. zgodności i kontroli wewnętrznej.
4. Pracownicy/komórki organizacyjne odpowiedzialne za zarządzanie ryzykiem na drugim poziomie, w zakresie o którym mowa w pkt 1 ppkt 2) wykonują zadania związane z identyfikacją, pomiarem lub szacowaniem, kontrolą, monitorowaniem oraz sprawozdawaniem każdego istotnego ryzyka.

Rada Nadzorcza w systemie zarządzania ryzykiem sprawuje nadzór nad wprowadzeniem systemu zarządzania ryzykiem, w tym ryzykiem braku zgodności oraz ocenia jego adekwatność i skuteczność, w tym:

- 1) zatwierdza, określony przez Zarząd, akceptowalny ogólny poziom ryzyka oraz monitoruje jego przestrzeganie;

- 2) zatwierdza, przyjętą przez Zarząd, strategię zarządzania Bankiem oraz nadzoruje jej przestrzeganie;
- 3) zatwierdza, przyjętą przez Zarząd Banku, strategię zarządzania ryzykiem oraz monitoruje jej przestrzeganie;
- 4) sprawuje nadzór nad opracowaniem, przyjęciem i wdrożeniem procedur, na podstawie których funkcjonować ma w Banku system zarządzania ryzykiem; nadzoruje ich przestrzeganie;
- 5) wybiera członków Zarządu posiadających odpowiednie kwalifikacje do sprawowania wyznaczonych im funkcji;
- 6) monitoruje skuteczność czynności wykonywanych przez członków Zarządu w związku z realizacją ich zadań w zakresie systemu zarządzania Bankiem;
- 7) sprawuje nadzór nad wykonywaniem przez członków Zarządu obowiązków na pierwszym poziomie i drugim poziomie;
- 8) określa zasady raportowania do Rady Nadzorczej o rodzajach i wielkości ryzyka w działalności, po uprzednim przedstawieniu propozycji przez Zarząd, w sposób umożliwiający nadzorowanie systemu zarządzania ryzykiem w Banku;
- 9) zatwierdza zasady przeprowadzania testów warunków skrajnych w odniesieniu do poszczególnych rodzajów ryzyka,
- 10) corocznie ocenia adekwatność i skuteczność systemu zarządzania ryzykiem.

Zarząd w systemie zarządzania ryzykiem projektuje, wprowadza oraz zapewnia działanie, spójne ze strategią zarządzania Bankiem, systemem zarządzania ryzykiem, w tym:

- 1) określa bieżącą i przyszłą gotowość Banku do podejmowania ryzyka;
- 2) opracowuje i przyjmuje strategię zarządzania ryzykiem;
- 3) odpowiada za opracowanie, przyjęcie i wdrożenie procedur dotyczących zarządzania oraz zapewnia wdrożenie planów w zakresie systemu zarządzania ryzykiem opracowuje i akceptuje politykę oraz zapewnia wdrożenie procedur; monitoruje ich przestrzeganie;
- 4) odpowiada za oszacowanie kapitału wewnętrznego na poziomie zapewniającym pokrycie wszystkich istotnych rodzajów ryzyka;
- 5) zapewnia strukturę organizacyjną dostosowaną do wielkości i profilu ponoszonego ryzyka i umożliwiającą skuteczne wykonywanie zadań, w tym: wprowadza podział realizowanych w Banku zadań, zapewniający niezależność zarządzania ryzykiem na pierwszym poziomie od zarządzania ryzykiem na drugim poziomie;
- 6) nadzoruje zarządzanie ryzykiem na pierwszym i drugim poziomie;
- 7) nadzoruje wielkość i profil ryzyka w Banku;
- 8) ustanawia odpowiednie zasady raportowania, w tym zasady raportowania Zarządu do Rady Nadzorczej; ustanawia zasady raportowania przez jednostki organizacyjne, komórki organizacyjne oraz stanowiska organizacyjne Banku o rodzajach i wielkości ryzyka w działalności, w sposób umożliwiający monitorowanie poziomu ryzyka w Banku;
- 9) wprowadza niezbędne korekty i udoskonalenia systemu zarządzania w przypadku zmiany wielkości i profilu ryzyka w działalności Banku oraz czynników otoczenia gospodarczego lub wykrycia nieprawidłowości w funkcjonowaniu systemu zarządzania;
- 10) odpowiada za opracowanie, wprowadzenie oraz aktualizację polityki wynagrodzeń;
- 11) zatwierdza przyjęte rodzaje limitów oraz ich wysokość.

Zarządzanie ryzykiem w Banku realizowane jest przez poszczególnych członków Zarządu w ramach przypisanych im obowiązków oraz:

- 1) na pierwszym poziomie zarządzania ryzykiem;
- 2) na drugim poziomie zarządzania ryzykiem.

Zarządzanie ryzykiem jest zorganizowane w sposób umożliwiający zapobieganie konfliktom interesów pomiędzy pracownikami, czy też jednostkami organizacyjnymi Banku.

Komórki organizacyjne Banku biorą udział w procesie zarządzania ryzykiem poprzez realizację celów zawartych w niniejszej strategii oraz zgodnie z regulaminem organizacyjnym Banku.

Zespół ds. ryzyk bankowych realizuje zadania opisane w regulaminie funkcjonowania zespołu.

Komórki organizacyjne (lub wyznaczone osoby w Banku) uczestniczą w procesie zarządzania ryzykiem w ramach przypisanych im zadań w strukturze organizacyjnej Banku oraz w procedurach wewnętrznych, dotyczących zarządzania poszczególnymi rodzajami ryzyka.

3. Metody pomiaru poszczególnych rodzajów ryzyka, stosowane limity ograniczające ryzyko, polityka stosowanych zabezpieczeń ograniczających ryzyko, opis innych metod ograniczania ryzyka stosowanych w Banku

1) Ryzyko kredytowe

Pomiar ryzyka kredytowego Bank dzieli na dwa poziomy:

- a) indywidualny
- b) portfelowy,

w ramach których ryzyko jest mierzone odpowiednio poprzez:

- a) wycenę każdej ekspozycji i tworzenie rezerw celowych zgodnie z Rozporządzeniem Ministra Finansów z dnia 16 grudnia 2008 roku w sprawie zasad tworzenia rezerw na ryzyko związane z działalnością banków (...) wraz ze zmianami wprowadzonymi Rozporządzeniem Ministra Rozwoju i Finansów z dnia 12 października 2017 roku
- b) dla portfela kredytowego:
 - ocenę struktury podmiotowej, rodzajowej i jakościowej portfela kredytowego,
 - ocenę poziomu wskaźnika kredytów zagrożonych, badanie udziału portfeli kredytów zagrożonych w podportfelach kredytowych,
 - ocenę wielkości salda rezerw celowych w porównaniu wielkością wyniku na działalności bankowej i wielkością wyniku finansowego Banku,
 - ocenę stopnia pokrycia rezerwami celowymi kredytów zagrożonych,
 - ocenę wartości odzysku z zabezpieczeń oraz poziomu pokrycia kredytów zabezpieczeniami,
 - monitorowania kredytów, ich struktury, czynników ryzyka,
 - analizę ryzyka wynikającego z zaangażowań wobec podmiotów, o których mowa w art. 79a ustawy Prawo bankowe,
 - analizę ryzyka kredytowego z tytułu koncentracji,
 - ocenę skali stosowanych odstępstw od warunków kredytowania i ich wpływu na ryzyko,
 - przeprowadzaniu testów warunków skrajnych.

Bank ogranicza ryzyko kredytowe poprzez:

- prowadzenie odpowiedniej polityki kredytowej, w tym standardów kredytowych dotyczących oceny zdolności kredytowej,
- stosowanie zabezpieczeń spłaty kredytów,
- stosowanie systemu limitów,

- posiadanie, aktualizowanie i testowanie awaryjnych planów kredytowych

W obszarze ryzyka kredytowego Bank stosuje następujące limity:

<i>Rodzaj limitu</i>	<i>wartość</i>
<i>Ryzyko kredytowe</i>	
Limit na udział przedsiębiorstw, przedsiębiorstw prywatnych, spółek prywatnych oraz spółdzielni w portfelu kredytowym.	15%
Limit na udział rolników indywidualnych w portfelu kredytowym.	65%
Limit na udział osób prywatnych w portfelu kredytowym	20%
Limit na udział Jednostek Samorządu Terytorialnego w portfelu kredytowym	35%
Limit na udział kredytów preferencyjnych z dopłatami ARiMR w portfelu kredytowym	35%
Limit na udział kredytów obrotowych oraz inwestycyjnych na działalność gospodarczą, rolniczą w portfelu kredytowym.	70%
Limit na udział kredytów mieszkaniowych w portfelu kredytowym.	10%
<i>Ryzyko koncentracji</i>	
Limit koncentracji w jeden podmiot lub grupę podmiotów powiązanych	17% uznanego kapitału
Limit koncentracji wobec członków Rady Nadzorczej, członków Zarządu, pracowników zajmujących kierownicze stanowiska, podmiotów powiązanych kapitałowo lub organizacyjnie z członkiem Rady Nadzorczej, członkiem Zarządu, pracownikiem zajmującym kierownicze stanowisko	20% kapitału podstawowego Tier I
Limit koncentracji dużych ekspozycji	250% uznanego kapitału
Limit koncentracji indywidualnie istotnych ekspozycji	330% uznanego kapitału
Limit koncentracji znaczących ekspozycji	480% uznanego kapitału
Limit koncentracji dla branży leśnictwo, łowiectwo i rybactwo;	600% uznanego kapitału
Limit koncentracji dla branży administracja publiczna i obrona narodowa; obowiązkowe ubezpieczenia społeczne; edukacja	230% uznanego kapitału
Limit koncentracji klientów prowadzących produkcję roślinną polegającą na uprawie zbóż	270% uznanego kapitału
Limit koncentracji klientów prowadzących mieszaną produkcję rolną	200% uznanego kapitału
Limit koncentracji klientów prowadzących działalność opartą na produkcji warzywniczej, ogrodniczej, leśnej oraz tytoniowej	10% uznanego kapitału
Limit koncentracji w Weksel własny i poręczenie wekslowe	230% uznanego kapitału
Limit koncentracji w Hipoteka pozostała	450% uznanego kapitału
<i>Portfel DEK</i>	
Udział detalicznych ekspozycji kredytowych o zmiennych stopach procentowych ustalanych w oparciu o rynkowe stopy procentowe.	40%
Udział detalicznych ekspozycji kredytowych udzielonych na warunkach niestandardowych.	5%
<i>Portfel EKZH</i>	
udział ekspozycji kredytowych zabezpieczonych hipotecznie, których celem kredytowania nie jest nieruchomości	50%
udział ekspozycji kredytowych zabezpieczonych hipotecznie, w których zabezpieczeniem jest nieruchomości komercyjna	5%
udział ekspozycji kredytowych zabezpieczonych hipotecznie, dla których okres trwania umowy jest dłuższy niż 10 lat	80%
udział ekspozycji kredytowych wobec podmiotów gospodarczych zabezpieczonych hipotecznie, w których zabezpieczeniem jest nieruchomości mieszkalna	20%

2) Ryzyko operacyjne

Pomiar ryzyka operacyjnego odbywa się z dwóch punktów widzenia:

- a) na podstawie incydentów/zdarzeń operacyjnych, które miały miejsce
 - b) na podstawie oceny zdarzeń, które mogą zaistnieć/zdarzeń potencjalnych,
- w oparciu o:

- „mapę ryzyka operacyjnego”,
- testy warunków skrajnych,
- Kluczowe Wskaźniki Ryzyka,
- samoocenę ryzyka,

Bank ogranicza ryzyko operacyjne poprzez:

- a) wdrożenie regulacji wewnętrznych opisujących realizowane w Banku procesy, systemy i oferowane Klientom produkty,
- b) wydawanie rekomendacji lub zaleceń, które pozwalają na zminimalizowanie ryzyka,
- c) stosowanie mechanizmów kontrolnych (m.in. wprowadzenie w Banku systemu zatwierdzania/akceptacji „na drugą rękę”, regularne przeprowadzanie kontroli wewnętrznych),
- d) transferowanie ryzyka,
- e) stosowanie planów ciągłości działania.

3) Ryzyko płynności (opisane również szerzej w części XIII)

Bank zarządza, w tym mierzy ryzyko płynności w trzech horyzontach czasowych:

- a) płynności dziennej,
- b) płynności krótkoterminowej (do 30 dni) – stosując przepływy pieniężne,
- c) płynności strukturalnej (wynikającej z wszystkich aktywów, pasywów i pozycji pozabilansowych, w tym płynności średnio- i długoterminowej) – stosując:
 - ocenę stabilności źródeł finansowania działalności Banku, w tym zwłaszcza depozytów (m.in. ustalenie poziomu osadu, uzależnienie od finansowania dużych deponentów, osób wewnętrznych, jednostek samorządu terytorialnego),
 - zestawienie urealnionych terminów płatności aktywów, pasywów i zobowiązań pozabilansowych – Lukę płynności,
 - analizę wskaźników płynnościowych,
 - ocenę poziomu aktywów płynnych,
 - testy warunków skrajnych.

Bank ogranicza ryzyko płynności poprzez:

- a) stosowanie systemu limitów,
- b) monitorowanie i reagowanie na sygnały wczesnego ostrzegania,
- c) utrzymywanie aktywów nieobciążonych zabezpieczających sytuację kryzysową w określonym „horyzoncie przeżycia” wynoszącym 30 dni,
- d) posiadanie, aktualizowanie i testowanie awaryjnych planów płynności.

W obszarze ryzyka płynności Bank stosuje następujące limity:

<i>Rodzaj limitu</i>	<i>wartość</i>
Nadzorcza miara płynności M 2	1
Limit wskaźnika LCR	100%
Limit wskaźnika NSFR	111%
Limit luki niedopasowania do 1 m-ca	min.1

Limit luki niedopasowania do 3 m-ca	min.1
Limit luki niedopasowania do 6 m-ca	min.1
Limit luki niedopasowania do 12 m-ca	min.1
Limit luki niedopasowania powyżej 1 roku	max.1
Limit luki niedopasowania powyżej 2 lat	max.1
Limit luki niedopasowania powyżej 5 lat	max.1
Limit luki niedopasowania powyżej 10 lat	max.1
Limit luki niedopasowania powyżej 20 lat	max.1
Limit luki globalnej	1
Udział zobowiązań pozabilansowych udzielonych w sumie bilansowej	14%
Udział środków dużych deponentów w bazie depozytowej	20%
Udział depozytów +fundusze własne w kredytach +majątek trwały	105%
Aktywa nieobciążone +zobow. pozabil. otrzymane / pasywa niestabilne	100%
Pasywa stabilne + fundusze własne / kredyt + majątek trwały	100%

4) Ryzyko stopy procentowej w portfelu bankowym

Bank mierzy ryzyko stopy procentowej dla dwóch istotnych rodzajów tego ryzyka:

- przeszacowania wynikającego z niedopasowania terminów przeszacowania pozycji wrażliwych na zmiany stóp procentowych,
 - bazowego spowodowanego niedoskonałą korelacją zmian stóp referencyjnych,
- w oparciu o:
- lukę stopy procentowej,
 - ocenę wpływu zmian stóp procentowych na wynik finansowy Banku,
 - analizę wskaźników,
 - testy warunków skrajnych

Bank ogranicza ryzyko stopy procentowej poprzez:

- stosowanie systemu limitów,
- dopasowywanie (w ramach możliwości) terminów przeszacowania aktywów i pasywów wrażliwych na zmianę stóp procentowych oraz stóp referencyjnych.

W obszarze ryzyka stopy procentowej Bank stosuje następujące limity:

<i>Rodzaj limitu</i>	<i>wartość</i>
Limit maksymalnej dopuszczalnej zmiany wyniku odsetkowego z tytułu ryzyka przeszacowania	20%
Limit maksymalnej dopuszczalnej zmiany wyniku odsetkowego z tytułu ryzyka bazowego	6%
Limit maksymalnej dopuszczalnej zmiany wartości ekonomicznej Banku	2%
Limit maksymalnej zmiany wyniku odsetkowego z tytułu ryzyka przeszacowania i bazowego łącznie	18%
Limit maksymalnej dopuszczalnej zmiany wartości ekonomicznej Banku (testy od I do VI przedstawione w Zasadach zarządzania ryzykiem stopy procentowej)	3%

5) Ryzyko walutowe

Bank mierzy ryzyko walutowe w oparciu o:

- wyznaczanie pozycji walutowych
- ocenę wpływu zmian kursów walutowych na wynik finansowy Banku,
- analizę wskaźników,
- testy warunków skrajnych.

Bank ogranicza ryzyko walutowe poprzez:

- a) stosowanie systemu limitów,
- b) domykanie pozycji walutowych.

W obszarze ryzyka walutowego Bank stosuje następujące limity:

<i>Rodzaj limitu</i>	<i>wartość</i>
Limit całkowitej pozycji walutowej w funduszach własnych (max 2%)	2%
Limit indywidualnej pozycji walutowej netto w funduszach własnych Banku w odniesieniu do EUR (0,90 %)	0,90%
Limit indywidualnej pozycji walutowej netto w funduszach własnych Banku w odniesieniu do USD (0,50%)	0,50%
Limit indywidualnej pozycji walutowej netto w funduszach własnych Banku w odniesieniu do GBP(0,60%)	0,60%
Limit aktywów płynnych (stan gotówki w kasie, środki na rachunkach nostro oraz depozyty jednodniowe) dla każdej waluty oddzielnie, na poziomie równym sumie: 15% środków utrzymanych przez klientów na rachunkach avista i bieżących	15%

6) Ryzyko kapitałowe

Bank mierzy ryzyko kapitałowe poprzez:

- a) wyznaczanie wymogów kapitałowych, w ramach kapitału regulacyjnego,
- b) szacowanie kapitału wewnętrznego na istotne rodzaje ryzyka,
- c) ocenę współczynników kapitałowych,
- d) ocenę relacji kapitału wewnętrznego w stosunku do funduszy własnych,
- e) dokonywanie testów warunków skrajnych.

Bank ogranicza ryzyko kapitałowe poprzez:

- a) utrzymywanie odpowiedniego poziomu współczynników kapitałowych oraz relacji kapitału wewnętrznego w stosunku do funduszy własnych,
- b) posiadanie, aktualizowanie i testowanie awaryjnych planów kapitałowych.

Bank stosuje następujące limity alokacji kapitału:

<i>Rodzaj ryzyka</i>	<i>Wartość % w stosunku do funduszy własnych</i>
A) Ryzyko kredytowe Filar I + Filar II	57%
a) regulacyjny wymóg kapitałowy	47%
b) dodatkowy wymóg kapitałowy(w ramach II Filaru)	10%
B) ryzyko operacyjne Filar I + Filar II	8%
a) regulacyjny wymóg kapitałowy	8%
b) dodatkowy wymóg kapitałowy(w ramach II)	0%
C) ryzyko walutowe Filar I + Filar II	0%

a) regulacyjny wymóg kapitałowy	0%
b) dodatkowy wymóg kapitałowy(w ramach II Filaru)	0%
D) ryzyko koncentracji	2%
E) ryzyko płynności	2%
F) ryzyko stopy procentowej w portfelu bankowym	10%
G) ryzyko kapitałowe	1%
Całkowity wymóg kapitałowy Filar I	55%
Wewnętrzny wymóg kapitałowy (Filar I+ Flar II)	80%

7) Ryzyko braku zgodności

Ryzyko braku zgodności zostało uznane przez Bank jako ryzyko trudnomierzalne, stąd Bank ocenia ryzyko braku zgodności tylko poprzez szacowanie jakościowe.

Szacowanie jakościowe odbywa się w dwóch wymiarach:

- 1) oceny skutków zdarzeń, które mogą wystąpić (w ramach ryzyka operacyjnego);
- 2) oceny skutków zdarzeń, których wystąpienie zostało zarejestrowane w oparciu o rejestr naruszeń compliance.

Ocena skutków zdarzeń, które mogą wystąpić, dokonywana jest w procesie samooceny przeprowadzanym w obszarze zarządzania ryzykiem operacyjnym, zgodnie z obowiązującymi w banku zasadami zarządzania ryzykiem operacyjnym. Wynikiem samooceny jest m.in. mapa ryzyka, w której potencjalne zdarzenia podlegają kategoryzacji, w zależności od prawdopodobieństwa i skutków ich wystąpienia.

Ocena skutków zdarzeń, których wystąpienie zostało zarejestrowane, dokonywana jest w oparciu o rejestr naruszeń compliance, w którym przy każdym zarejestrowanym zdarzeniu Komórka ds. zgodności i kontroli wewnętrznej określa jakie skutki miało lub mogło mieć zdarzenie w wymiarze sankcji prawnych, kar finansowych lub naruszeń/utruty reputacji.

4. Adekwatności systemu zarządzania ryzykiem oraz ogólny profil ryzyka

Zarząd Banku oświadcza, że funkcjonujący w Banku system zarządzania ryzykiem jest adekwatny do skali oraz złożoności prowadzonej przez Bank działalności.

Na dzień 31.12.2019 r. współczynniki kapitałowe kształtowały się następująco:

	Nazwa współczynnika	wartość minimalna	wartość osiągnięta przez Bank
I	Łączny współczynnik kapitałowy	8,00%	18,10%
II	Współczynnik kapitału podstawowe TIER 1	4,50%	18,10%
III	Współczynnik kapitału TIER	6,00%	18,10%

Z wyliczeń powyższych współczynników kapitałowych wynika, że posiadany przez Bank kapitał własny na 31.12.2019 r. jest wystarczający do skali ponoszonego ryzyka przez Bank. Nadwyżka łącznego współczynnika wypłacalności stanowi bufor kapitału na pokrycie potrzeb kapitałowych w przypadku wystąpienia zagrożenia kontynuacji działalności.

5. Liczba stanowisk dyrektorskich członków Zarządu i Rady Nadzorczej

	Liczba funkcji w Zarządzie innego podmiotu	Liczba funkcji w Radzie Nadzorczej innego podmiotu
ZARZĄD		
Prezes Zarządu – Wiesław Drożdża	0	0
Wiceprezes Zarządu ds. finansowych – Maria Makuracka	0	0
Wiceprezes Zarządu ds. handlowych – Małgorzata Wolnikowska-Staszczuk	0	0
RADA NADZORCZA		
Przewodniczący Rady Nadzorczej- Tadeusz Puczkowski	Prezes Zarządu Gminnego Polskiego Stronnictwa Ludowego	Członek Rady Nadzorczej Spółdzielni Kółek Rolniczych.
Zastępca Przewodniczącego Rady Nadzorczej - Maria Rejewska	0	0
Sekretarz Rady Nadzorczej- Bogdan Kamrowski	1) Prezes Ochotniczej Straży Pożarnej, 2) Wiceprezes Zarządu Gminnej Spółki Wodnej	0
Członek Rady Nadzorczej – Waldemar Sitnik	0	Przewodniczący Rady Gminy
Członek Rady Nadzorczej – Zdzisław Janc	0	0
Członek Rady Nadzorczej – Krzysztof Kowalewski	0	0
Członek Rady Nadzorczej – Bernadeta Brodzińska	0	0

6. Polityka wyboru członków Zarządu i Rady Nadzorczej w Banku, strategia zróżnicowania wyboru, informacja o odpowiedniości

Zasady wyboru członków Zarządu określa Ustawa Prawo Bankowe. Zasady zostały również uwzględnione w zapisach Statutu Banku, który udostępniony jest m.in. na stronie internetowej Banku. Prezes Zarządu powoływany jest przez Radę Nadzorczą. Powołanie Prezesa wymaga zgody Komisji Nadzoru Finansowego. Powołanie pozostałych członków Zarządu następuje przez Radę Nadzorczą na wniosek Prezesa Zarządu.

Funkcjonujący w Banku Zarząd został powołany zgodnie z wytycznymi opisanymi powyżej.

Zarząd Banku w 2019 r. pracował w niezmienionym w stosunku do roku poprzedniego, 3-osobowym

składzie:

- Prezes Zarządu – Wiesław Drożdża,
- Wiceprezes ds. finansowych – Maria Makuracka,
- Wiceprezes ds. handlowych – Małgorzata Wolnikowska-Staszczyk.

Zarząd kieruje działalnością Banku oraz reprezentuje Bank na zewnątrz.

Pełnienie funkcji w Zarządzie Banku stanowi główny obszar działalności zawodowej członka Zarządu. Spełnienie tego kryterium podlega ocenie Rad Nadzorczej. Funkcjonująca w Banku „Polityka oceny odpowiedniości kandydatów na członków Zarządu, członków Zarządu oraz Zarządu BS w Łasinie” reguluje zasady przeprowadzenia przez Radę Nadzorczą oceny kandydatów na członków Zarządu, członków Zarządu oraz Zarządu jako organu kolegialnego. Celem oceny jest stwierdzenie czy członkowie Zarządu dają rękojmię ostrożnego i stabilnego zarządzania Bankiem, w tym prowadzenia działalności Banku z zachowaniem bezpieczeństwa wkładów i lokat w nim zgromadzonych, a także czy posiadają wiedzę, doświadczenie i umiejętności niezbędne do realizacji zarządzania ryzykiem oraz czy ich reputacja osobista nie stwarza zagrożenia dla utraty reputacji Banku. Rada Nadzorcza dokonała oceny odpowiedniości członków Zarządu, podczas której oceniła wykształcenie, posiadane kwalifikacje, doświadczenie zawodowe, a także omówiła odpowiedniość w zakresie nieposzlakowanej opinii. Rada Nadzorcza oceniła również Zarząd jako organ kolegialny: oceniła sprawowanie funkcji nadzorczych oraz reputację Banku. Rada Nadzorcza wydała ocenę pozytywną.

Wyboru członków Rady Nadzorczej Banku Spółdzielczego w Łasinie dokonuje Zebranie Przedstawicieli.

Rada Nadzorcza od 14.06.2018 r. funkcjonuje w składzie powołanym na 4-letnią kadencję przez Zebranie Przedstawicieli w dniu 14.06.2018r., tj.

- Przewodniczący RN – Tadeusz Puczkowski,
- Zastępca Przewodniczącego RN – Maria Rejewska,
- Sekretarz RN – Bogdan Kamrowski,
- Członek RN – Waldemar Sitnik,
- Członek RN – Krzysztof Kowalewski,
- Członek RN – Zdzisław Janc,
- Członek RN –Bernadeta Brodzińska.

Ponadto został powołany nowy Komitet Audytu w składzie:

- Przewodnicząca KA –Bernadeta Brodzińska,
- Członek KA –Tadeusz Puczkowski,
- Członek KA – Zdzisław Janc.

Rada sprawuje kontrolę i nadzór nad działalnością Banku.

Członkowie Rady Nadzorczej oraz Rada Nadzorcza jako organ kolegialny, podlegają ocenie zgodnie z „Procedurą oceny kwalifikacji członków RN oraz RN BS w Łasinie”. Celem oceny jest stwierdzenie, czy członkowie RN są w stanie w sposób konstruktywny analizować podejmowane przez Zarząd decyzje oraz sprawować skuteczny nadzór, a także czy posiadają wiedzę, niezbędną do realizacji czynności nadzorczych oraz czy ich reputacja osobista nie stwarza zagrożenia dla utraty reputacji Banku. Zebranie Przedstawicieli w dniu 16.05.2019 r. dokonało oceny odpowiedniości członków RN sprawujących funkcję członków RN, podczas której oceniło wykształcenie, posiadane kwalifikacje, doświadczenie zawodowe, a także odpowiedniość w zakresie nieposzlakowanej opinii. ZP oceniło także RN jako organ kolegialny: oceniło sprawowanie funkcji nadzorczych oraz reputację Banku. Zebranie Przedstawicieli w opisanym zakresie wydało ocenę pozytywną.

Reasumując członkowie RN spełniają wymogi określone w art. 22aa Ustawy Prawo Bankowe.

W Banku funkcjonuje „Polityka zróżnicowania członków organu zarządzającego oraz personelu w Banku Spółdzielczym w Łasinie”. Zróżnicowanie członków organu zarządzającego, zarówno pełniącego funkcję kierowniczą, jak i pełniącego funkcję nadzorczą, ma na celu dotarcie do szerokiego zakresu właściwości i kompetencji przy rekrutacji członków organów zarządzających, tak by pozyskać różne punkty widzenia i doświadczenia oraz umożliwić wydawanie niezależnych opinii i rozsądnych decyzji w ramach organu zarządzającego. W celu zapewnienia zróżnicowania kandydatów na stanowiska w organach

zarządzających, jak również celem zapewnienia równego traktowania i możliwości dla personelu różnej płci polityka różnicowania dotyczy również personelu.

7. Informacja o Komitetach powołanych w Banku

W Banku funkcjonuje Zespół ds. ryzyk bankowych, będący organem opiniodawczym Zarządu w zakresie:

- 1) efektywnego kształtowania struktury ilościowej aktywów i pasywów, w celu optymalizacji dochodu, przy jednoczesnym zachowaniu pełnego bezpieczeństwa Banku,
- 2) monitorowania poziomu i jakości zarządzania poszczególnymi rodzajami ryzyka bankowego.

W 2019 r. odbyło się 12 posiedzeń Zespołu.

8. System przepływu informacji w zakresie ryzyka stosowany w Banku

System przepływu informacji w zakresie ryzyka dotyczy głównie istotnych rodzajów ryzyka i odbywa się zgodnie z wewnętrzną procedurą Banku.

W ramach informacji zarządczej z obszaru każdego rodzaju ryzyka sprawozdawane są:

- wyniki pomiaru ryzyka (wynikające z pomiarów opisanych w części II.3), w tym wyniki testów warunków skrajnych,
- informacja o realizacji przyjętych w Banku limitów,
- wnioski dla Zarządu i Rady Nadzorczej.

Raporty z zakresu każdego rodzaju ryzyka pozwalają Zarządowi i Radzie Nadzorczej na m.in.:

- 1) monitorowanie poziomu ryzyka, w tym przyjętych limitów;
- 2) kontrolę realizacji celów strategicznych w zakresie ryzyka płynności;
- 3) ocenę skutków podejmowanych decyzji;
- 4) podejmowanie odpowiednich działań w celu ograniczania ryzyka.

III. Fundusze własne

1. Budowa funduszy własnych

Lp.	Kapitał podstawowy TIER I: Instrumenty i kapitały rezerwowe	Kwota w dniu ujawnienia	Przepis Rozporządzenia CRR
1.	Kapitał rezerwowy (fundusz zasobowy i rezerwowy)	11 321	Art.29 ust.1
2.	Fundusz ogólnego ryzyka	200	Art.26 ust 1

3.	Fundusz udziałowy	566	Instrumenty kapitałowe wyemitowane w związku z zastosowaniem zasady praw nabytych w odniesieniu do instrumentów stanowiących pomoc państwa, które spełniają wymogi zakwalifikowania do CET1 określone w art. 484-487.
4.	Wartości niematerialne i prawne	-37	Art. 36 ust. 1 lit. b)
5.	Skumulowane inne całkowite dochody	76	Art. 4 ust.1 pkt 100 i art.26 ust 1 lit d)
6.	Utworzone rezerwy i odpisy aktualizujące odnoszące się do odsetek, których skutki nie zostały odniesione na fundusze	-179	
x	Tier I	11 947	x
x	Tier II	0	x
x	Fundusze własne	11 947	x

2. Ogólny opis cech instrumentów w kapitale podstawowym Tier I

- Wysokość funduszy własnych Banku od 01.01.2014 r. wyliczana jest zgodnie z przepisami rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 575/2013 z dnia 26.06.2013 r. w sprawie wymogów ostrożnościowych dla instytucji kredytowych i firm inwestycyjnych (CRR) i dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady 2013/36/UE z dnia 26.06.2013 r. w sprawie warunków dopuszczenia instytucji kredytowych do działalności oraz nadzoru ostrożnościowego nad instytucjami kredytowymi i firmami inwestycyjnymi (CRD IV). Główne ograniczenia zastosowane do wyliczania funduszy własnych dotyczą:
 - wymaganej zgody KNF na zaliczenie do funduszy własnych udziałów wpłaconych po 28.06.2013 r..

Wartość jednego udziału 460,00 zł..

- Bank nie dokonywał sekurytyzacji aktywów.

3. Informacja w zakresie instrumentów kapitałowych zaliczanych do kapitału dodatkowego Tier i kapitału Tier II

Bank nie posiada instrumentów kapitałowych zaliczanych do kapitału dodatkowego Tier i kapitału Tier II.

IV. Wymogi kapitałowe

1. Metoda szacowania kapitału wewnętrznego oraz przyjęty przez Bank poziom adekwatności kapitałowej

Bank dokonuje agregacji wymogów kapitałowych na poszczególne rodzaje ryzyka uznane za istotne w oparciu o metodę minimalnego wymogu kapitałowego.

Poziomem wyjściowym dla ustalenia kapitału wewnętrznego jest wyliczony regulacyjny wymóg kapitałowy.

Bank wyznacza regulacyjny wymóg kapitałowy dla ryzyka:

- a) kredytowego, w oparciu o metodę standardową,
- b) operacyjnego, w oparciu o metodę wskaźnika bazowego,
- c) walutowego, w oparciu o metodę de mini mis.

Następnie Bank ocenia, czy regulacyjny wymóg kapitałowy w pełni pokrywa ryzyko kredytowe, operacyjne i walutowe i jeżeli jest to konieczne, to, zgodnie z obowiązującymi w Banku zasadami szacowania kapitału wewnętrznego, oblicza dodatkowy wymóg kapitałowy na te ryzyka.

Kapitał wewnętrzny stanowi sumę regulacyjnego wymogu kapitałowego, dodatkowych wymogów kapitałowych, oraz wymogów kapitałowych na pozostałe istotne rodzaje ryzyka obliczonych zgodnie z obowiązującymi w Banku zasadami szacowania kapitału wewnętrznego.

Celem strategicznym Banku w zakresie poziomu adekwatności kapitałowej jest utrzymywanie relacji kapitału wewnętrznego w stosunku do funduszy własnych na maksymalnym poziomie 80 %.

Na datę informacji relacja wynosiła 58,6%.

W 2019 roku Komisja Nadzoru Finansowego nie nałożyła na Bank obowiązku utrzymywania dodatkowych wymogów kapitałowych. (*wymóg nakładany przez KNF w drodze indywidualnej decyzji na podstawie art. 138 ust. 1 pkt 2 ustawy Prawo bankowe*).

2. Regulacyjny wymóg kapitałowy na ryzyko kredytowe w podziale na kategorie ekspozycji

<i>Kategoria</i>	<i>Wartość aktywów ważonych ryzykiem tys. zł</i>	<i>Wymóg kapitałowy tys. zł</i>
ekspozycje wobec rządów centralnych lub banków centralnych		
ekspozycje wobec samorządów regionalnych lub władz lokalnych	3 779	302
ekspozycje wobec podmiotów sektora publicznego	16	1
ekspozycje wobec instytucji		
ekspozycje wobec przedsiębiorstw	41 621	3 330
ekspozycje detaliczne	5 909	473

ekspozycje zabezpieczone hipotekami na nieruchomościach		
ekspozycje, których dotyczy niewykonanie zobowiązania	554	44
ekspozycje w postaci jednostek uczestnictwa lub udziałów w przedsiębiorstwach zbiorowego inwestowania		
ekspozycje kapitałowe	4 221	418
pozycje związane ze szczególnie wysokim ryzykiem		
inne pozycje	878	70
Razem regulacyjny wymóg kapitałowy na ryzyko kredytowe	56 978	4 638

3. Łączne wymogi kapitałowe z tytułu ryzyka kredytowego, walutowego i operacyjnego

<i>Ryzyko</i>	<i>Regulacyjny wymóg kapitałowy tys. zł</i>
• kredytowe	4 638
• operacyjne	641
• walutowe	
RAZEM	5 279

V. Ryzyko kredytowe

1. Definicja dla należności przeterminowanych i zagrożonych, podejścia w zakresie korekt wartości i rezerw celowych/odpisów dotyczących odsetek, w tym również rezerwy na ryzyko

Ekspozycje nieobsługiwane i restrukturyzowane są zdefiniowane w Rozporządzeniu wykonawczym Komisji (UE) nr 680/2014 z dnia 16 kwietnia 2014 r. ustanawiającym wykonawcze standardy techniczne dotyczące sprawozdawczości nadzorczej instytucji zgodnie z Rozporządzeniem Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 575/2013 (dalej: Rozporządzenie 680/2014).

Zgodnie z Załącznikiem V do Rozporządzenia 680/2014, za ekspozycje nieobsługiwane uznaje się ekspozycje, które spełniają dowolne z poniższych kryteriów:

- przeterminowanie istotnych ekspozycji o ponad 90 dni,
- małe prawdopodobieństwo wywiązania się w całości przez dłużnika ze swoich zobowiązań kredytowych bez konieczności realizacji zabezpieczenia, niezależnie od istnienia przeterminowanych kwot lub liczby dni przeterminowania.

Jednocześnie ekspozycje, w odniesieniu do których uznaje się, że miało miejsce niewykonanie zobowiązania zgodnie z art. 178 CRR, oraz ekspozycje, w odniesieniu do których stwierdzono utratę wartości zgodnie z mającymi zastosowanie standardami rachunkowości, zawsze uznaje się za ekspozycje nieobsługiwane. W praktyce za ekspozycje nieobsługiwane Bank uznaje ekspozycje zagrożone.

Za należności przeterminowane Bank uznaje należności jeżeli okres przeterminowania jest dłuższy niż 90 dni oraz przeterminowana kwota przekracza: w przypadku ekspozycji detalicznych - 500,00 zł, zaś w przypadku pozostałych kategorii ekspozycji - 3.000,00 zł.

Należnościami zagrożonymi są ekspozycje kredytowe zaliczone do kategorii poniżej standardu, wątpliwej i straconej zgodnie z Rozporządzeniem Ministra Finansów w sprawie zasad tworzenia rezerw na ryzyko związane z działalnością banków

Bank tworzy rezerwy celowe na ekspozycje zagrożone oraz odpisy na odsetki od tych ekspozycji w wysokości:

- 20% w zakresie ekspozycji w kategorii poniżej standardu,
- 50% w zakresie ekspozycji w kategorii wątpliwej,
- 100% w zakresie ekspozycji w kategorii straconej,

po uwzględnieniu pomniejszeń podstawy naliczania rezerw i odpisów.

Bank tworzy rezerwę na ryzyko ogólne zgodnie z wewnętrzną procedurą.

2. Kategorie ekspozycji kredytowych, w tym kategorie istotne

Bank dokonuje podziału ekspozycji kredytowych na następujące kategorie:

<i>Kategoria ekspozycji</i>	<i>wartość tys. zł</i>	<i>Czy kategoria jest istotna tak/nie</i>
wobec samorządów regionalnych lub władz lokalnych	19409,04	Nie
ekspozycje wobec przedsiębiorstw	46706,54	Tak
ekspozycje detaliczne	8072,217	Nie

przy czym przyjmuje, że kategorie ekspozycji kredytowych, które stanowią przynajmniej 30% łącznej kwoty ekspozycji kredytowych wyznaczają istotne kategorie ekspozycji.

3. Struktura geograficzna ekspozycji kredytowych

Bank dokonuje podziału ekspozycji kredytowych na następujące regiony geograficzne:

<i>Region geograficzny</i>	<i>wartość tys. zł</i>
Powiat Grudziądzki	67 584,69
Powiat poznański	1 856,14
Powiat wąbrzeski	1 088,57
Pozostałe	3 658,40

4. Struktura branżowa ekspozycji kredytowych

Bank dokonuje podziału ekspozycji kredytowych na następujące branże (według Polskiej Klasyfikacji Działalności, z wyłączeniem ekspozycji kredytowej wobec konsumentów):

<i>Branża</i>	<i>wartość tys. zł</i>	<i>Czy branża jest istotna tak/nie</i>
ADMINISTRACJA PUBLICZNA	19 409 043,47	Tak
BUDOWNICTWO	19 500,00	Nie
DOSTAWA WODY	-	Nie
DZIAŁALNOŚĆ FINANSOWA I UBEZPIECZENIO- WA	1 856 140,47	Nie

DZIAŁALNOŚĆ NAUKOWA I TECHNICZNA	-	Nie
DZIAŁALNOŚĆ W ZAKRESIE USŁUG ADMINISTROWANIA I DZIAŁALNOŚĆ WSPIERAJĄCA	-	Nie
DZIAŁALNOŚĆ ZWIĄZANA Z KULTURĄ, ROZRYWKĄ I REKREACJĄ	-	Nie
DZIAŁALNOŚĆ ZWIĄZANA Z OBSŁUGĄ RYNKU NIERUCHOMOŚCI	-	Nie
DZIAŁALNOŚĆ ZWIĄZANA Z ZAKWATEROWANIEM I USŁUGAMI GASTRONOMICZNYMI		Nie
EDUKACJA	40 000,00	Nie
GÓRNICTWO I WYDOBYWANIE	-	Nie
HANDEL HURTOWY I DETALICZNY; NAPRAWA POJAZDÓW SAMOCHODOWYCH, WŁĄCZAJĄC MOTOCYKLE	1 804 773,02	Nie
INFORMACJA I KOMUNIKACJA	-	Nie
OPIEKA ZDROWOTNA I POMOC SPOŁECZNA	-	Nie
POZOSTAŁA DZIAŁALNOŚĆ USŁUGOWA	194 990,02	Nie
PRZETWÓRSTWO PRZEMYSŁOWE	1 225 677,64	Nie
ROLNICTWO, LEŚNICTWO, ŁOWIECTWO I RYBACTWO	41 495 458,29	TAK
TRANSPORT I GOSPODARKA MAGAZYNOWA	-	Nie
POZOSTAŁE BRANŻE:	70 000,00	Nie
OSOBY FIZYCZNE	8 072 216,61	Nie

przy czym przyjmuje, że branża, która stanowi przynajmniej 30% łącznej kwoty ekspozycji kredytowych jest istotna.

5. Struktura ekspozycji kredytowych według terminów zapadalności

Podział ekspozycji kredytowych według terminów zapadalności przedstawia się następująco:

<i>Termin zapadalności</i>	<i>wartość tys. zł</i>
do 1 miesiąca	1 143
1 – 3 miesięcy	1 306
3 – 6 miesięcy	2 802
6 – 12 miesięcy	6 909
1 rok – 2 lat	9 883
2 lata – 5 lat	23 361
5 lat – 10 lat	16 130
10 lat – 20 lat	7 255
powyżej 20 lat	965

6. Struktura ekspozycji zagrożonych według kategorii dla istotnych regionów geograficznych i branż

Podział ekspozycji kredytowych zagrożonych dla istotnych regionów geograficznych i branż przedstawia się następująco:

<i>Rodzaj ekspozycji</i>	<i>Poniżej standardu</i>	<i>wątpliwe</i>	<i>Stracone</i>
<i>Istotny region geograficzny</i>			
województwo kujawsko - pomorskie	30 438,41 zł	30 438,41 zł	745 750,22 zł

Istotna branża			
rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo	0,00 zł	11 666,00 zł	630 003,65 zł
Wszystkie ekspozycje zagrożone			
	30 438,41 zł	30 438,41 zł	745 750,22 zł

7. Zmiana stanu korekt i rezerw/odpisów z tytułu ekspozycji zagrożonych wraz z saldem początkowym i końcowym

Kategoria	Saldo początkowe		Saldo końcowe	
	Rezerwy celowe	Odpisy na odsetki	Rezerwy celowe	Odpisy na odsetki
Poniżej standardu	11 088,25 zł	73,42 zł	0,00 zł	0,00 zł
Wątpliwe	19 249,50 zł	167,26 zł	5 833,00 zł	116,32 zł
Stracone	143 075,96 zł	154 294,37 zł	233 750,22 zł	191 476,97 zł

8. Jakość kredytowa ekspozycji restrukturyzowanych

		a	b	c	d	e	f	g	h
		Wartość bilansowa brutto /kwota nominalna ekspozycji				Skumulowana utrata wartości, skumulowane ujemne zmiany wartości godziwej z tytułu ryzyka kredytowego i rezerw		Zabezpieczenia rzeczowe lub gwarancje finansowe otrzymane	
		Obsługiwane ekspozycje restrukturyzowane	Nieobsługiwane ekspozycje restrukturyzowane			Obsługiwanych ekspozycji restrukturyzowanych	Nieobsługiwanych ekspozycji restrukturyzowanych		W tym zabezpieczenie i gwarancje finansowe otrzymane z powodu nieobsługiwanych ekspozycji, wobec których zastosowano środki restrukturyzacyjne
				W tym ekspozycje, których dotyczy niewykonanie zobowiązania	W tym ekspozycje dotknięte utratą wartości				
1	Kredyty i zaliczki	193 626	0,00		0,00	138 742,00	0,00	0,00	
2	Banki centralne								
3	Instytucje rządowe								
4	Instytucje kredytowe								
5	Inne instytucje finansowe								
6	Przedsiębiorstwa niefinansowe	36 000,00	0,00		0,00	0,00	0,00	0,00	
7	Gospodarstwa domowe	157 626,00	0,00		0,00	138 742,00	0,00	0,00	
8	Dłużne papiery wartościowe								
9	Udzielone zobowiązania do udzielenia pożyczki								
10	łącznie	193 626	0,00		0,00	138 742,00	0,00	0,00	

Legenda:

	pola, których wypełnianie jest obowiązkowe
	pola, których wypełnianie jest nieobowiązkowe

9. Jakość kredytowa ekspozycji obsługiwanych i nieobsługiwanych w podziale według liczby dni przeterminowania												
	a	B	c	d	e	f	g	h	i	j	k	l
	Wartość bilansowa brutto/kwota nominalna											
	Ekspozycje obsługiwane				Ekspozycje nieobsługiwane							
		Nieprzeterminowane lub przeterminowane ≤ 30 dni	Przeterminowane > 30 dni ≤ 90 dni		Małe prawdopodobieństwo spłaty ekspozycji nieprzeterminowanych albo przeterminowanych ≤ 90 dni	Przeterminowane > 90 dni ≤ 180 dni	Przeterminowane > 180 dni ≤ 1 rok	Przeterminowane > 1 rok ≤ 5 lat	Przeterminowane powyżej 5 lat	Przeterminowane > 5 lat ≤ 7 lat	Przeterminowane > 7 lat	W tym ekspozycje, których dotyczy niewykonanie zobowiązania
1	Kredyty i zaliczki	116 602 796,00	134 124,00		215 517,00		609,00	769 398,00				
2	Banki centralne											
3	Instytucje rządowe	18 539 044,00										
4	Instytucje kredytowe	48 083 840,00										
5	Inne instytucje finansowe											
6	Przedsiębiorstwa niefinansowe	3 370 346,00			45 631,00			50 009,00				

7	W tym MŚP		3 370 346,00			45 631,00			50 009,00				
8	Gospodarstwa domowe		46 609 566,00	134 124,00		169 886,00		609,00	719 389,00				
9	Dłużne papiery wartościowe		4 103 931,00										
10	Banki centralne												
11	Instytucje rządowe												
12	Instytucje kredytowe		4 103 931,00										
13	Inne instytucje finansowe												
14	Przedsiębiorstwa niefinansowe												
15	Ekspozycje pozabilansowe												
16	Banki centralne												
17	Instytucje rządowe												
18	Instytucje kredytowe												
19	Inne instytucje finansowe												
20	Przedsiębiorstwa niefinansowe												

21	Gospodarstwa domowe												
22	łącznie		120 706 727,00	134 124,00		215 517,00		609,00	769 398,00				

Legenda:

	pola, których wypełnianie jest obowiązkowe
	pola, których wypełnianie jest nieobowiązkowe
	pola zablokowane, zgodnie ze wzorcem zaprezentowanym w „Wytycznych dotyczących ujawniania w zakresie ekspozycji nieobsługiwanych i restrukturyzowanych” (EBA/GL/2018/10)
	kolumny „h” oraz „i” - dostosowano do podziału terminowego obowiązującego w sprawozdawczości FINREP , formularz F.18, w wytycznych EBA obowiązują przedziały: kol „h” - przeterminowane >1 rok <=2 lata, kol „i” - przeterminowane >2 lata<=5 lat

10. Ekspozycje obsługiwane i nieobsługiwane oraz związane z nimi rezerwy

		Wartość bilansowa brutto/kwota nominalna						Skumulowana utrata wartości, skumulowane ujemne zmiany wartości godziwej z tytułu ryzyka kredytowego i rezerw						Skumulowane odpisania częściowe	Otrzymane zabezpieczenie i gwarancje finansowe	
		Ekspozycje obsługiwane			Ekspozycje nieobsługiwane			Ekspozycje obsługiwane – skumulowana utrata wartości i rezerwy			Ekspozycje nieobsługiwane – skumulowana utrata wartości, skumulowane ujemne zmiany wartości godziwej z powodu ryzyka kredytowego i rezerw				Z tytułu ekspozycji obsługiwanych	Z tytułu ekspozycji nieobsługiwanych
			W tym etap 1	W tym etap 2		W tym etap 2	W tym etap 3		W tym etap 1	W tym etap 2		W tym etap 2	W tym etap 3			
1	Kredyty i zaliczki	116 832 560,00			985 524,00			36 886,00			431 177,00					
2	Banki centralne															
3	Instytucje rządowe	18 539 044,00														
4	Instytucje kredytowe	48 083 840,00														
5	Inne instytucje finansowe															
6	Przedsiębiorstwa niefinansowe	3 465 986,00			95 640,00						95 640,00					
7	W tym MŚP	3 465 986,00			95 640,00						95 640,00					
8	Gospodarstwa domowe	46 743 640,00			889 884,00			36 886,00			335 537,00					
9	Dłużne papiery wartościowe	4 103 931,00														
10	Banki centralne															

11	Instytucje rządowe														
12	Instytucje kredytowe	4 103 931,00													
13	Inne instytucje finansowe														
14	Przedsiębiorstwa niefinansowe														
15	Ekspozycje pozabilansowe	3 759 468,00													
16	Banki centralne														
17	Instytucje rządowe														
18	Instytucje kredytowe														
19	Inne instytucje finansowe														
20	Przedsiębiorstwa niefinansowe														
21	Gospodarstwa domowe														
22	Łącznie	120 936 491,00			985 524,00			36 886,00			431 177,00				

Legenda:

	pola, których wypełnianie jest obowiązkowe
	pola, których wypełnianie jest nieobowiązkowe
	pola zablokowane, zgodnie z objaśnieniami poniżej nie dotyczy banków stosujących krajowe zasady rachunkowości
	pola zablokowane, zgodnie ze wzorcem zaprezentowanym w „Wytycznych dotyczących ujawniania w zakresie ekspozycji nieobsługiwanych i restrukturyzowanych” (EBA/GL/2018/10)

11. Zabezpieczenie uzyskane przez przejęcie i postępowania egzekucyjne

		Zabezpieczenie uzyskane przez przejęcie	
		Wartość w momencie początkowego ujęcia	Skumulowane ujemne zmiany
1	Rzeczowe aktywa trwałe		
2	Inne niż rzeczowe aktywa trwałe		
3	<i>Nieruchomości mieszkalne</i>		
4	<i>Nieruchomości komercyjne</i>		
5	<i>Ruchomości (samochody, środki transportu itp.)</i>		
6	<i>Kapitał własny i instrumenty dłużne</i>		
7	<i>Pozostałe</i>		
8	Łącznie		

VI. Techniki ograniczania ryzyka kredytowego

Techniki redukcji ryzyka kredytowego Bank stosuje w zakresie:

- 1) tworzenia rezerw celowych i odpisów na odsetki – w zakresie pomniejszania podstawy ich naliczania:

<i>Rodzaj zabezpieczenia</i>	<i>Wartość ekspozycji kredytowych (bilansowa brutto) dla których Bank stosuje pomniejszenie podstawy naliczania rezerw celowych tys. zł</i>
Hipoteka na nieruchomości	1 381,08

- 2) wyznaczania aktywów ważonych ryzykiem – w zakresie zamiany wagi ryzyka kontrahenta na wagę ryzyka zabezpieczenia lub stosowania preferencyjnej wagi ryzyka 35%:

Bank nie przypisał żadnemu z aktywów wagi ryzyka 35%.

VII. Korzystanie z ocen zewnętrznych instytucji oceny wiarygodności kredytowej ECAI

Bank wykorzystuje oceny zewnętrznych instytucji oceny wiarygodności kredytowej ECAI na potrzeby wyznaczania aktywów ważonych ryzykiem, dla następujących ekspozycji wobec:

- 1) instytucji - jeżeli rezydualny termin ekspozycji jest dłuższy niż 3 miesiące,
- 2) samorządów regionalnych lub władz lokalnych - jeżeli ekspozycja nie jest denominowana lub finansowana w walucie krajowej,
- 3) podmiotów sektora publicznego - jeżeli pierwotny termin zapadalności ekspozycji jest dłuższy niż 3 miesiące,

którym to kategoriom przypisywana jest waga ryzyka odpowiadająca stopniu jakości kredytowej rządu polskiego.

Bank korzysta z ocen jakości kredytowej nadanych przez ECAI:

- 1) Fitch Ratings;
- 2) Moody's Investors Service;
- 3) Standard and Poor's Ratings Services.

Jeżeli nadane oceny odpowiadają różnym wagom ryzyka wówczas Bank uwzględnia tę ocenę, której odpowiada wyższa waga ryzyka.

Jeżeli dostępne są więcej niż dwie oceny kredytowe sporządzone przez wyznaczone ECAI dla danej pozycji z ratingiem, wówczas uwzględnia się te dwie spośród nich, z którymi wiążą się najniższe wagi ryzyka, z zastrzeżeniem że: jeżeli dwie najniższe wagi ryzyka różnią się od siebie, przypisuje się wyższą z nich;

Bank uzależnia przyznanie wagi ryzyka od stopnia jakości kredytowej, który przypisano rządowi polskiemu wg następującej tabeli:

Stopień jakości kredytowej rządu polskiego	1	2	3	4	5	6
Waga ryzyka ekspozycji	20%	50%	100%	100%	100%	150%

Bank uzależnia stopień jakości kredytowej od oceny wiarygodności kredytowej w następujący sposób:

<i>Stopień jakości kredytowej</i>	<i>Ocena wiarygodności kredytowej</i>		
	<i>Fitch Ratings</i>	<i>Moody's Investors Service</i>	<i>Standard and Poor's Ratings Services</i>
1	AAA do AA	Aaa do Aa	AAA do AA
2	A	A	A
3	BBB	Baa	BBB
4	BB	Ba	BB
5	B	B	B
6	CCC i poniżej	Caa i poniżej	CCC i poniżej

Bank na koniec grudnia 2019 roku nie zidentyfikował ekspozycji w przypadku których stosował oceny zewnętrznych instytucji oceny wiarygodności kredytowej ECAI.

VIII. Ryzyko rynkowe

Kwota wymogu kapitałowego w zakresie ryzyka walutowego według stanu na datę sporządzania informacji wynosi 0 tys. zł.

IX. Ryzyko operacyjne

Bank wyznacza wymóg kapitałowy na ryzyko operacyjne metodą wskaźnika podstawowego. Kwota wymogu kapitałowego w zakresie ryzyka operacyjnego według stanu na datę sporządzania informacji wynosi 640 913,36 zł. Wartość strat brutto wynikających z ryzyka operacyjnego w 2019 roku wyniosła 900,00 zł.

X. Ekspozycje kapitałowe jak usunąć to pamiętaj numeracja !!!!! i treść co odsyła

Wartość bilansowa na dzień 31.12.2019 r. posiadanych ekspozycji kapitałowych:

<i>Rodzaj ekspozycji</i>	<i>Wartość bilansowa</i>
Akcje SGB-Banku S.A.	1 110 100,00
TUW w Poznaniu (udziały)	0,00
RSP Linowo (udziały)	5 000,00
SKR Rogóźno (udziały)	1 000,00
IPS (udział)	1 000,00
RAZEM	1 117 100,00

Na dzień bilansowy akcje w banku zrzeszającym oraz udziały zostały wycenione według ceny nabycia zgodnie z par. 36 ust. 3 Rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 1 października 2010 roku w sprawie szczególnych zasad rachunkowości banków.

XI. Ryzyko stopy procentowej w portfelu niehandlowym

Ryzyko stopy procentowej w Banku wynika głównie z niedopasowania terminów przeszacowania aktywów i pasywów wrażliwych na zmiany stóp procentowych oraz niedopasowania tych pozycji ze względu na stopy referencyjne.

W Banku występuje nadwyżka aktywów nad pasywami wrażliwymi na zmiany stóp procentowych, która wynosi 50,9 % sumy bilansowej.

Spadek stóp procentowych o 200 punktów bazowych obniża wynik odsetkowy Banku o 708 tys. .zł.

Spadek stóp procentowych o 200 punktów bazowych stanowi 5,9 % funduszy własnych.

XII. Polityka zmiennych składników wynagrodzeń

1. Informacje dotyczące procesu ustalania polityki zmiennych składników wynagrodzeń.

- 1) O wprowadzeniu „Polityki zmiennych składników wynagrodzeń osób zajmujących stanowiska kierownicze w BS w Łasinie”, a także o jej zmianach **decyduje Rada Nadzorcza**. Wcześniej obowiązywała „Polityka...” wprowadzona uchwałą RN nr 8/2012 z dnia 15.02.2012 r., z późn. zm. wprowadzonymi uchwałą RN nr 15/2013 z dnia 15.11.2013 r., uchwałą nr 7/2014 z dnia 20.02.2014 r. z której obowiązują zapisy o odroczonej premii. Obecnie obowiązuje Polityka wprowadzona uchwałą RN nr 31/2017 z dnia 15.12.2017 r..
- 2) „Polityka ...” określa zasady ustalania, wypłaty i monitorowania zmiennych składników wynagrodzeń osób zajmujących stanowiska kierownicze w Banku.
- 3) Celem wprowadzenia „Polityki...” jest:
 - a) wspieranie prawidłowego i skutecznego zarządzania ryzykiem i niezachęcanie do podejmowania nadmiernego ryzyka wykraczającego poza zaakceptowaną przez RN skłonność do ryzyka,
 - b) wspieranie realizacji przyjętej „Strategii BS w Łasinie”,
 - c) ograniczenie ryzyka konfliktu interesów.
- 4) Osobami zajmującymi stanowiska kierownicze w Banku w rozumieniu omawianej „Polityki ...” są członkowie Zarządu Banku.

2. Informacje dotyczące kształtowania wynagrodzeń w tym zakresie wynagrodzeń zależnych od wyników.

- 1) Podstawą systemu wynagrodzeń jest płaca zasadnicza.
- 2) Premia roczna jest zmiennym składnikiem wynagrodzenia i jest przyznawana na podstawie oceny efektów pracy członka Zarządu, w oparciu o następujące kryteria:
 - realizacja planu finansowego - zysk netto,
 - wskaźnik należności zagrożonych,
 - wskaźnik płynności LCR,
 - realizacja przyjętej strategii.
- 3) Ocena efektów pracy członków Zarządu dokonywana jest po zakończeniu roku obrotowego i obejmuje 3 lata, tzn. rok miniony oraz 2 lata poprzedzające.

3. Informacje na temat kryteriów oceny wyników, stanowiących podstawę uprawnień do składników wynagrodzenia.

- 1) Rada Nadzorcza dokonuje oceny Zarządu. Premia przyznawana jest wyłącznie w przypadku otrzymania pozytywnej oceny. Pozytywna ocena uwarunkowana jest od łącznego spełnienia następujących przesłanek:

- a) pozytywnej oceny realizacji planu finansowego. Rada Nadzorcza pozytywnie ocenia realizację planu finansowego, gdy osiągnięty w danym roku wynik finansowy nie jest niższy niż 90% planowanego wyniku.
 - b) utrzymaniem udziału kredytów zagrożonych na poziomie nie wyższym niż średnia dla systemu ochrony instytucjonalnej w którym Bank uczestniczy,
 - c) utrzymaniem wskaźnika LCR na poziomie nie niższym niż wymóg ustawowy,
 - d) pozytywnej oceny realizacji przyjętej strategii (kierunków działania).
- 2) Zasady wypłaty premii:
- a) Odroczone części przyznanych wcześniej premii rocznej (tj. przed 15.12.2017r.) wypłacana jest po dokonaniu pozytywnej oceny RN w przewidzianych okresach,
 - b) Wypłata bieżącej premii rocznej następuje jednorazowo w terminie do 14 dni po podjęciu przez Radę Nadzorczą decyzji o jej przyznaniu.
- 3) W przypadku negatywnej oceny efektów pracy członka Zarządu RN może:
- a) zmniejszyć lub nie przyznawać premii,
 - b) zmniejszyć lub nie wypłacać odroczonej części premii.

4. Główne parametry oraz zasady ustalania wynagrodzeń osób zajmujących stanowiska kierownicze w Banku, w tym sposobu powiązania wysokości wynagrodzenia z wynikami w przypadku wynagrodzeń zależnych od wyników.

Osobami zajmującymi stanowiska kierownicze w Banku w rozumieniu omawianej „Polityki ...” są członkowie Zarządu Banku. Rada oceniając członka Zarządu bierze pod uwagę, m.in. zaangażowanie członka Zarządu w realizację powierzonych zadań oraz szczególne osiągnięcia członka Zarządu w okresie podlegającym ocenie.

5. Zbiorcze informacje ilościowe dotyczące wysokości wynagrodzenia.

- 1) Wysokość regulaminowej premii rocznej:
- łącznie dla całego Zarządu Banku wynosi 8% rocznego, zweryfikowanego przez biegłego rewidenta, wyniku finansowego netto Banku,
 - dla jednego członka nie może przekroczyć 100% wynagrodzenia zasadniczego osiągniętego przez daną osobę w roku podlegającym ocenie, wskaźnik udziału stałych i zmiennych składników wynagrodzeń w roku 2019 wynosił 1,3% dla poszczególnych członków Zarządu.
- 2) Zbiorcza informacja o wysokości wynagrodzenia osób objętych „Polityką ...”:

Wynagrodzenie stałe wypłacone w 2019 r.	Wynagrodzenie zmienne wypłacone w 2019 r.	ZFŚS, świadczenia niepieniężne (OC)
brutto 508 897,82 zł	brutto 6 524,34 zł	3 061,85 zł

- 3) Odroczone części premii rocznej dla członków Zarządu wg stanu na dzień 31.12.2019 r.

Rok	Kwota odroczonej premii rocznej	Premia odroczone podlegająca wypłacie w 2020 r.
2016	3 630 zł	3 630 zł

XIII. Ryzyko płynności

Zarządzanie ryzykiem płynności (jak opisano w części II.2) zostało podzielone na dwa poziomy:

- zarządzania ryzykiem w działalności operacyjnej, w ramach którego:
 - *komórka zarządzania „wolnymi środkami”* odpowiada za zarządzanie płynnością krótkoterminową
 - *Oddziały* Banku odpowiadają za gromadzenie depozytów i udzielanie kredytów
- zarządzanie ryzykiem, w ramach którego *komórka monitorowania ryzyka* odpowiada za identyfikację, pomiar, kontrolę i sprawozdawanie.

W Banku został również powołany Zespół ds. ryzyk bankowych, który pełni rolę doradczą w procesie zarządzania ryzykiem płynności, w tym:

- 1) opiniuje poziom limitów,
- 2) identyfikuje i zgłasza potrzeby zmian w polityce płynnościowej Banku,
- 3) wydaje rekomendacje dla komórki zarządzającej mające na celu właściwe kształtowanie poziomu ryzyka płynności Banku,
- 4) ocenia poziom ryzyka płynności Banku i wydaje rekomendacje Zarządowi.

Głównym źródłem finansowania działalności Banku są depozyty podmiotów niefinansowych oraz instytucji samorządowych ich łączna kwota powinna stanowić co najmniej 80% pasywów ogółem. Bank posiada i aktualizuje w okresach rocznych plan pozyskiwania i utrzymywania depozytów.

Bank dostosowuje skalę działania do możliwości zapewnienia stabilnego finansowania.

Bank zakłada możliwość pozyskiwania dodatkowym źródłem środków z Banku Zrzeszającego na zasadach i w zakresie możliwości Banku Zrzeszającego;

W sytuacji awaryjnej, dodatkowym źródłem finansowania mogą być środki uzyskane w ramach Minimum Depozytowego lub Funduszu Pomocowego na zasadach określonych w Umowie Systemu Ochrony SGB, a także pozyskanie kredytu refinansowego w Narodowym Banku Polskim.

Bank jest członkiem Zrzeszenia SGB oraz Uczestnikiem Systemu Ochrony SGB. W związku z tym, zarządzanie ryzykiem płynności odbywa się zgodnie z zasadami ustalonymi w Zrzeszeniu i Systemie.

Bank Zrzeszający realizuje następujące zadania:

- 1) prowadzenie rozliczeń pieniężnych Banków Spółdzielczych,
- 2) zabezpieczanie Banków Spółdzielczych przed ryzykiem związanym z zakłóceniami w realizacji rozliczeń międzybankowych,
- 3) zabezpieczanie płynności śróddziennej dla Banków Spółdzielczych,
- 4) prowadzenie rachunków bieżących Banków Spółdzielczych,
- 5) udzielanie kredytów w rachunku bieżącym Bankom Spółdzielczym zgodnie z regulacjami wewnętrznymi Banku Zrzeszającego,
- 6) gromadzenie nadwyżek środków Banków Spółdzielczych,
- 7) prowadzenie rachunków Minimum Depozytowego,
- 8) utrzymywanie aktywów płynnych stanowiących pokrycie środków Minimum Depozytowego,
- 9) wyznaczanie i utrzymywanie zagregowanego wymogu pokrycia płynności (LCR),
- 10) pośredniczenie w zakupie przez Banki Spółdzielcze papierów wartościowych w ramach limitów ustalonych przez Spółdzielnię,
- 11) przeprowadzanie „zagregowanych” testów warunków skrajnych i awaryjnych planów płynności,
- 12) wsparcie Banków Spółdzielczych w zakresie narzędzi analitycznych służących pomiarowi ryzyka płynności, w tym wyznaczanie krzywej krańcowego kosztu finansowania.

Jednostka zarządzająca Systemem Ochrony realizuje następujące zadania:

- 1) udzielanie pomocy płynnościowej Uczestnikom, zgodnie z przepisami obowiązującymi w Systemie Ochrony,
- 2) wyznaczanie minimalnego zasobu aktywów płynnych w Systemie Ochrony (m.in. poprzez aktualizację kwoty Minimum Depozytowego),
- 3) ustalanie limitów ryzyka płynności w Systemie Ochrony;
- 4) monitorowanie poziomu płynności Uczestników na zasadzie indywidualnej i zagregowanej,
- 5) prowadzenie wymiany informacji o ryzyku płynności pomiędzy Uczestnikami,
- 6) opracowanie procedur wzorcowych dotyczących zarządzania ryzykiem płynności.

Nadwyżki środków niewykorzystane na działalność kredytową lub nieprzeznaczone przez Bank na zakup innych aktywów (w tym aktywów płynnych) gromadzi Bank Zrzeszający.

Bank może w inny sposób zagospodarować nadwyżkę środków tylko za zgodą Banku Zrzeszającego.

Na datę sporządzania niniejszej informacji Bank wykazywał nadwyżkę płynności, rozumianą jako maksymalna kwota środków, o którą mogą zostać zmniejszone aktywa płynne, aby regulacyjne miary płynności nie spadły poniżej wymaganego minimum:

<i>Nazwa nadwyżki</i>	<i>Wartość nadwyżki w tys. zł.</i>
LCR ponad minimum – nadwyżka aktywów płynnych	4 477

Wielkość miar płynności oraz wskaźnika LCR przedstawiają się następująco:

<i>Nazwa</i>	<i>Wielkość</i>	<i>Obowiązujący poziom</i>
Nadzorcza miara płynności długoterminowej	424%	100%
Wskaźnik LCR	170%	100%

Urealniona luka płynności dla pierwszych trzech przedziałów z uwzględnieniem pozycji bilansowych i pozabilansowych oraz skumulowane luki płynności przedstawiają się następująco:

<i>Przedział płynności</i>	<i>do 1 miesiąca</i>	<i>od 1 do 3 miesięcy</i>	<i>od 3 do 6 miesięcy</i>
Luka bilansowa prosta	15 976	7 916	5 390
Luka bilansowa skumulowana	18 235	26 150	31 540
Luka prosta (z pozabilansem)	15 676	7 842	5 390
Luka skumulowana(z pozabilansem)	16 426	24 268	29 658

Na datę sporządzania niniejszej informacji Bank posiadał możliwość skorzystania z następujących, dodatkowych źródeł finansowania: (wypisać z rejestru alternatywnych źródeł finansowania)

<i>Rodzaj</i>	<i>Kwota</i>	<i>Warunki dostępu</i>
otwarte niewykorzystane limity kredytu w rachunku bieżącym w Banku Zrzeszającym	0	w ciągu 1 dnia
otwarty niewykorzystany limit kredytu rewolwingowego w Banku Zrzeszającym	0	w ciągu 1 dnia
pożyczka płynnościowa z Funduszu Pomocowego	62 552	w sytuacji awaryjnej
lokata płynnościowa ze środków Minimum Depozytowego	161 117	w sytuacji awaryjnej

Przyczyny, które mogą spowodować narażenie Banku na ryzyko płynności to:

- niedopasowanie terminów zapadalności aktywów do terminów zapadalności pasywów i istnienie niekorzystnej skumulowanej luki płynności w poszczególnych przedziałach,
- przedterminowe wycofywanie depozytów przez klientów zaburzające prognozy przyływów pieniężnych Banku,
- nadmierna koncentracja depozytów pod względem dużych kontrahentów,
- znaczące zaangażowanie depozytowe osób wewnętrznych Banku,
- konieczność pozyskiwania depozytów po wysokim koszcie w sytuacji nagłego zapotrzebowania na środki,
- wadliwe plany awaryjne płynności nie uwzględniające szokowych zachowań klientów,
- niski stosunek depozytów, w tym depozytów stabilnych do akcji kredytowej Banku,
- niewystarczające fundusze własne do finansowania aktywów strukturalnie nie płynnych,
- ryzyko reputacji.

Bank dywersyfikuje źródła finansowania poprzez:

- ograniczanie depozytów dużych deponentów,
- różne terminy wymagalności depozytów,
- różny charakter depozytów: depozyty terminowe i bieżące,
- oferowanie produktów depozytowych klientom z sektora niefinansowego i budżetowego.

Bank ogranicza ryzyko płynności poprzez:

- stosowanie limitów ograniczających ryzyko płynności, w tym wewnętrznych limitów systemu ochrony,
- systematyczne testowanie planu awaryjnego płynności zapewniającego niezakłócone prowadzenie działalności w przypadku wystąpienia sytuacji kryzysowych,
- lokowanie nadwyżek w aktywa płynne, które mają za zadanie zapewnić przetrwanie w sytuacji skrajnej,
- przystąpienie do Systemu Ochrony SGB, które zapewnia w uzasadnionych przypadkach pomoc płynnościową z Funduszu Pomocowego,
- utrzymywanie Minimum Depozytowego w Banku Zrzeszającym,
- określanie prognoz nadwyżki z uwzględnieniem dodatkowego bufora płynności.

Głównymi pojęciami stosowanymi w procesie mierzenia pozycji płynności i ryzyka płynności są:

- 1) baza depozytowa – zobowiązania terminowe i bieżące wobec osób fizycznych oraz innych podmiotów niefinansowych, z wyłączeniem transakcji dotyczących obrotu na hurtowym rynku finansowym,
- 2) depozyty – baza depozytowa oraz zobowiązania terminowe i bieżące wobec instytucji rządowych lub samorządowych oraz podmiotów finansowych, z wyłączeniem banków;
- 3) płynność dzienna – zdolność wykonania wszystkich zobowiązań pieniężnych na zamknięcie dnia;
- 4) płynność bieżąca – zdolność wykonania wszystkich zobowiązań pieniężnych w terminie płatności przypadającym w okresie 7 kolejnych dni;
- 5) płynność krótkoterminowa – zdolność wykonania wszystkich zobowiązań pieniężnych w terminie płatności przypadającym w okresie 30 kolejnych dni;
- 6) płynność średnioterminowa – zapewnienie wykonania wszystkich zobowiązań pieniężnych w terminie płatności przypadającym w okresie powyżej 1 miesiąca i do 12 miesięcy;
- 7) płynność długoterminowa – monitorowanie możliwości wykonania wszystkich zobowiązań pieniężnych w terminie płatności przypadającym w okresie powyżej 12 miesięcy;

- 8) bufor płynności – oszacowana przez Bank wysokość potrzebnych aktywów nieobciążonych, stanowiąca zabezpieczenie na wypadek zrealizowania się scenariuszy warunków skrajnych płynności w określonym, w obowiązującej w Banku strategii zarządzania ryzykiem, „horyzoncie przeżycia” wynoszącym 30 dni.

Bank wykorzystuje wyniki testów warunków skrajnych do: planowania awaryjnego, wyznaczania poziomu limitów, szacowania kapitału wewnętrznego, zmiany polityki płynnościowej Banku.

Awaryjne plany płynności zostały zintegrowane z testami warunków skrajnych poprzez wykorzystywanie testów warunków skrajnych jako scenariuszy uruchamiających awaryjny plan płynnościowy.

W celu utrzymywania ryzyka płynności na odpowiednim poziomie oraz sprostania zapotrzebowaniom na środki płynne w sytuacjach kryzysowych Bank utrzymuje odpowiednią wielkość aktywów nieobciążonych lub dodatkowych źródeł finansowania, które mogą być natychmiast wykorzystywane przez Bank jako źródło środków płynnych.

W ramach alternatywnych źródeł finansowania Bank wyróżnia:

- 1) sprzedaż wysokopłynnych aktywów (aktywa nieobciążone) lub zaciągnięcie kredytów zabezpieczonych tymi aktywami,
- 2) dodatkowe źródła finansowania w postaci:
 - a) wykorzystania przyznanych linii kredytowych,
 - b) sprzedaży innych aktywów, w tym kredytów,
 - c) pozyskania niezabezpieczonego finansowania z Banku Zrzeszającego,
 - d) pozyskania pożyczki płynnościowej ze Spółdzielni,
 - e) pozyskanie kredytu refinansowego z NBP,
 - f) przyrostu depozytów po zwiększonym koszcie.

Do aktywów nieobciążonych mogą być zaliczane aktywa, które spełniają wszystkie z wymienionych warunków:

- 1) brak obciążeń,
- 2) wysoka jakość kredytowa,
- 3) łatwa zbywalność,
- 4) brak prawnych, regulacyjnych i operacyjnych przeszkód do wykorzystania aktywów w celu pozyskania środków,
- 5) sprzedaż aktywa nie oznacza konieczności podejmowania nadzwyczajnych działań.

Bank utrzymuje aktywa nieobciążone (liczone według wartości bilansowej) na poziomie równym lub wyższym od wyznaczonego bufora płynności.

Z zakresu ryzyka płynności w Banku funkcjonuje system informacji zarządczej, który pozwala Zarządowi i Radzie Nadzorczej na m.in.:

- 1) monitorowanie poziomu ryzyka, w tym przyjętych limitów,
- 2) kontrolę realizacji celów strategicznych w zakresie ryzyka płynności,
- 3) ocenę skutków podejmowanych decyzji,
- 4) podejmowanie odpowiednich działań w celu ograniczania ryzyka.

Raporty z ryzyka płynności dla Zarządu sporządzane są z częstotliwością przynajmniej miesięczną, a dla Rady Nadzorczej z częstotliwością przynajmniej półroczną.

System informacji zarządczej z zakresu ryzyka płynności zawiera m.in. dane na temat:

- 1) struktury źródeł finansowania działalności Banku, ze szczególnym uwzględnieniem depozytów,
- 2) stabilności źródeł finansowania działalności Banku, w tym oceny zagrożeń wynikających z nagłego wycofania depozytów internetowych i mobilnych, a także depozytów dla których Bank stosuje ponadprzeciętne stawki oprocentowania,

- 3) stopnia niedopasowania terminów płatności pozycji bilansowych i pozabilansowych;
- 4) wpływu pozycji pozabilansowych na poziom ryzyka płynności,
- 5) poziomu aktywów nieobciążonych,
- 6) analizy wskaźników płynności,
- 7) wyników testów warunków skrajnych,
- 8) ryzyka związanego z płynnością długoterminową,
- 9) stopnia wykorzystania wskaźników wczesnego ostrzegania,
- 10) stopnia przestrzegania limitów.

XIV. Dźwignia finansowa

Wskaźnik dźwigni na dzień 31.12.2019 r. kształtuje się na poziomie 9,38.

Ryzyko nadmiernej dźwigni finansowej Bank klasyfikuje do ryzyk nieistotnych, zarządzanie tym rodzajem ryzyka odbywa się w ramach ryzyka kapitałowego – w oparciu o zatwierdzoną w Banku Strategię zarządzania i planowania kapitałowego.

Takie podejście wynika z faktu, że Bank do obliczania aktywów ważonych ryzykiem stosuje metodę standardową (co ogranicza nadmierną możliwość wykorzystywania niższych wag ryzyka). W związku z tym zachowanie odpowiednich współczynników kapitałowych, powoduje, że wskaźnik dźwigni utrzymuje się również na bezpiecznym poziomie.

XV. Kontrola wewnętrzna

Funkcjonujący w Banku system zarządzania ryzykiem i system kontroli wewnętrznej są zorganizowane na trzech, niezależnych i wzajemnie uzupełniających się liniach obrony (poziomach).

1. Na pierwszą linię obrony składa się operacyjne zarządzanie ryzykiem powstałym w związku z działalnością prowadzoną przez Bank.
2. Na drugą linię obrony składa się:
 - 1) zarządzanie ryzykiem przez pracowników na specjalnie powołanych do tego stanowiskach lub w komórkach organizacyjnych, niezależnie od operacyjnego zarządzania ryzykiem na pierwszym poziomie, tj. m.in. Stanowiska ds. analiz ryzyka bankowego, Stanowisko ds. monitoringu indywidualnego ryzyka kredytowego, Stanowisko ds. restrukturyzacji i windykacji, Administrator Bezpieczeństwa informacji, Administrator Bezpieczeństwa Fizycznego, Inspektor ochrony danych, Koordynator PPP.
 - 2) Komórka do spraw zgodności i kontroli wewnętrznej.
3. Trzecią linię obrony stanowi audyt wewnętrzny realizowany przez Spółdzielczy System Ochrony SGB.
4. Na wszystkich trzech poziomach, w ramach systemu zarządzania ryzykiem i systemu kontroli wewnętrznej, pracownicy Banku w ramach realizowanych czynności odpowiednio stosują mechanizmy kontrolne lub niezależnie monitorują (poziomo lub pionowo) przestrzeganie mechanizmów kontrolnych.

Poszczególne linie obrony, w ramach systemu kontroli wewnętrznej są odpowiedzialne za:

1. Pierwsza linia obrony – projektowanie i zapewnienie przestrzegania mechanizmów kontrolnych, w szczególności w procesach biznesowych funkcjonujących w Banku oraz zgodności postępowania z regulacjami.
2. Druga linia obrony odpowiedzialna jest w szczególności za:

- 1) monitorowanie bieżące przyjętych mechanizmów kontrolnych (np. limitów, wskaźników),
 - 2) przeprowadzanie pionowych testów mechanizmów kontrolnych,
 - 3) ocenę adekwatności i skuteczności mechanizmów kontrolnych,
 - 4) matrycę funkcji kontroli,
 - 5) prowadzenie rejestru nieprawidłowości znaczących i krytycznych,
 - 6) raportowanie znaczących i krytycznych nieprawidłowości.
3. Trzecia linia obrony odpowiedzialna jest za badanie oraz ocenę adekwatności i skuteczności mechanizmów kontroli i niezależnego monitorowania ich przestrzegania odpowiednio w ramach pierwszej i drugiej linii obrony, zarówno w odniesieniu do systemu zarządzania ryzykiem, jak i systemu kontroli wewnętrznej.
 4. W Banku zapewniona jest niezależność monitorowania pionowego poprzez jednoznaczne wyodrębnienie linii obrony oraz niezależność monitorowania poziomego poprzez rozdzielenie zadań dotyczących stosowania danego mechanizmu kontrolnego niezależnego monitorowania jego przestrzegania w ramach danej linii.
 5. Za monitorowanie poziome (weryfikacja bieżąca, testowanie) w ramach danej linii odpowiedzialni są wyznaczeni pracownicy, w tym kierownicy jednostek/komórek organizacyjnych.
 6. Za monitorowanie pionowe pierwszej linii obrony przez drugą linię obrony odpowiada Komórka ds. zgodności i kontroli wewnętrznej, komórka restrukturyzacji, windykacji, monitoringu indywidualnego ryzyka kredytowego i analizy ryzyk; Koordynator PPP, Administrator Bezpieczeństwa Informacji, Administrator Bezpieczeństwa Fizycznego.

XVI. Aktywa obciążone/nieobciążone

Składnik aktywów jest traktowany jako obciążony, jeżeli został on zastawiony lub podlega jakiegokolwiek formie ustaleń mających na celu zabezpieczenie lub wsparcie jakości kredytowej transakcji bilansowej lub pozabilansowej, z której nie może on zostać swobodnie wycofany (np. w celu zastawiania dla potrzeb finansowania), na dzień 31.12.2019 roku wszystkie aktywa Banku były wolne od obciążeń. Ujawnienia w zakresie aktywów obciążonych i wolnych od obciążeń przedstawia tabela:

Formularz A – Aktywa						
			Wartość bilansowa aktywów obciążonych	Wartość godziwa aktywów obciążonych	Wartość bilansowa aktywów wolnych od obciążeń	Wartość godziwa aktywów wolnych od obciążeń
			010	040	060	090
010	Aktywa instytucji zgłaszającej				125 562 653,98	
030	Instrumenty kapitałowe		0,00	0,00	1 117 100,00	1 117 100,00
040	Dłużne papiery wartościowe <i>np. obligacje SP zastawione jako zabezpieczenie kredytu zaciągniętego przez Bank</i>		0,00	0,00	4 103 930,99	4 103 930,99
120	Inne aktywa <i>np. portfel kredytowy, na którym została ustanowiona cesja wierzytelności na</i>		0,00		120 341 622,99	

	zabezpieczenie kredytu rewolwingowego z SGB-Banku				
Formularz B – Zabezpieczenia otrzymane					
		Wartość godziwa obciążonych zabezpieczeń otrzymanych lub wyemitowanych własnych dłużnych papierów wartościowych	Wartość godziwa zabezpieczeń otrzymanych lub wyemitowanych własnych dłużnych papierów wartościowych dostępnych dla celów obciążenia		
		010	040		
13 0	Zabezpieczenia otrzymane przez instytucję zgłaszającą				
15 0	Instrumenty kapitałowe				
16 0	Dłużne papiery wartościowe				
23 0	Inne zabezpieczenia otrzymane		71 009 751,88		
24 0	Wyemitowane własne dłużne papiery wartościowe inne niż obligacje zabezpieczone lub papiery typu ABS				
Formularz C – Aktywa obciążone/zabezpieczenia otrzymane i powiązane zobowiązania					
		Odpowiadające zobowiązania, zobowiązania warunkowe i udzielone pożyczki papierów wartościowych	Aktywa, zabezpieczenia otrzymane i wyemitowane własne dłużne papiery wartościowe inne niż obciążone obligacje zabezpieczone i papiery typu ABS		
		010	030		
01 0	Wartość bilansowa wybranych zobowiązań finansowych				
D – Informacje o istotności obciążeń jeśli uznano za istotne					

Łasin, dnia 11.08.2020 r.